

*До 80-річчя заснування
наукової бібліотеки
Таврійського державного
агротехнологічного університету*

**ВІД МИНУЛОГО
ДО МАЙБУТНЬОГО**

Міністерство аграрної політики та продовольства України

Таврійський державний агротехнологічний університет

Наукова бібліотека

До 80-річчя заснування наукової бібліотеки

Білоцька О.М.

ВІД МИНУЛОГО ДО МАЙБУТНЬОГО

нарис з історії та сьогодення
наукової бібліотеки Таврійського ДАТУ
(1932 – 2012)

Мелітополь 2012

**ББК 027
Б 61**

Білоцька, О. М.

Від минулого до майбутнього: нарис з історії та сьогодення наукової бібліотеки Таврійського ДАТУ (1932-2012) [Текст] : до 80-річчя заснування наукової бібліотеки / О. М. Білоцька ; ТДАТУ, наукова бібліотека. - Мелітополь : [б. и.], 2012. - 98 с. : фот., фот.цв.

Нарис, який представлено вашій увазі, - це перша спроба відтворити історію бібліотеки ТДАТУ за 80 років. Тут Ви можете побачити значущі етапи і кроки розвитку бібліотеки, її рух у часі. Нарис не претендує на повну історичну достовірність. Причиною цьому, як мінімум, відсутність повних даних з історії бібліотеки, хоча основні дати і події відповідають реальності.

ЗМІСТ

Передмова.....	2
❖ Витоки та становлення (1932-1941 роки).....	3
❖ Роки важких випробувань (1941-1945 роки).....	5
❖ Відродження (1944 -1952 роки).....	6
❖ 50-60- ті. Шляхом розвитку і розбудови.....	14
❖ 70-ті. Нова бібліотека - нові горизонти.....	20
❖ 80-ті. Час змін: перебудова.....	28
❖ 90-ті. Незалежність.....	35
❖ Нове тисячоліття – нові технології.....	39
❖ Новий статус – наукова.....	43
❖ Колекції наукової бібліотеки.....	48
❖ Сьогодення. Наукова бібліотека – центр інформації і культури.....	52
❖ Майбуття. Що день прийдешній нам готує?.....	56
❖ Колектив наукової бібліотеки – 2012 або кадри вирішують все.....	57
➤ Ветерани наукової бібліотеки.....	66
➤ Майстри бібліотечної справи.....	68
➤ Перспективна молодь.....	71
❖ Нашим колегам: вдячні і пам'ятаємо.....	74
❖ Фотолітопис бібліотеки: миттєвості буття.....	76
❖ Список використаних джерел.....	97

Шановні друзі!

В житті кожної установи, як і в житті людини, є маленькі і великі події. 2012 рік – особливий рік, рік наповнений яскравими подіями.

Найперша – 80 річчя заснування Таврійського державного агротехнологічного університету. Бібліотека – ровесниця університету, серце університету. Вона з'явилася разом з навчальним закладом. Саме тому вона разом з університетом також святкує своє 80-річчя.

Бібліотека – джерело духовності, культури і знання. За роки її існування тисячі читачів знайшли у бібліотеці необхідну, цікаву і корисну інформацію для навчання, освіти, розуму і душі.

Бібліотека, яку Ви бачите сьогодні, створювалася роками. Проходили дні, перегорталися сторінки, змінювалися люди і їх життя, також як і життя бібліотеки. За 80 років співробітниками бібліотеки були сотні фахівців бібліотечної справи. У кожного з них своя згадка про нашу бібліотеку. Для більшості з нас, бібліотека – це частина біографії, де ми щоденно проходили сходинки до професійної майстерності.

Нарис, який представлено вашій увазі, - це перша спроба відтворити історію нашої бібліотеки. Пут Ви можете побачити значущі етапи і кроки розвитку бібліотеки, її рух у часі. Нарис не претендує на повну історичну достовірність. Причиною цього, як мінімум, відсутність повних даних з історії бібліотеки, хоча основні дати і події відповідають реальності.

Згадаймо історію бібліотеки, згадаймо своїх колег!

О. М. Білоцька

***Минуле, що зберігається в пам'яті
є частиною сьогодення.
Т. Котарбинський, польський філософ***

Без минулого немає майбутнього. Кожна інституція має свою історію. У кожного вона своя. Історія нашої бібліотеки - це частина біографії університету, яка нерозривно пов'язана з основними періодами розвитку, становлення і модернізації найбільшого аграрного навчального закладу Запорізького краю.

2012 рік – знаменна дата в житті наукової бібліотеки Таврійського ДАТУ. Виповнюється 80 років з дня її заснування. Ювілей – це не тільки свято, але й нагода для ретельного аналізу пройденого шляху, оцінювання здобутків і визначення перспектив.

Історія бібліотеки не тільки у документах. Вона - в особистостях, які творили цю історію. Історія бібліотеки - це події, факти, імена, долі людей, які своєю працею багато зробили для розвитку нашої бібліотеки.

Через історію університетської бібліотеки можна прослідити шлях становлення і розвитку університету, його досягнень і злетів.

80 років - великий проміжок часу, за який пройшло багато історичних, соціальних та політичних змін. Бібліотека університету у всі часи, незважаючи на труднощі, виконувала свою основну місію – створення, збереження та організацію використання читачами інформації для наукового, навчального процесів та духовного розвитку.

Всю історію бібліотеки та навчального закладу можна поділити на періоди розвитку.

Витоки та становлення (1932-1941 роки)

Історія бібліотеки як і університету бере початок з 1932 року. Україна завжди була і залишається аграрною державою, тому і тоді сільському господарству необхідні були кадри високої кваліфікації.

9 лютого 1932 року у Мелітополі був організований завод-комбінат сільськогосподарського машинобудування на базі технікуму індустріалізації сільського господарства. До складу заводу-комбінату увійшли: Інститут з підготовки інженерів-машинознавців, відділенням з підготовки працівників масових спеціальностей та машинобудівний завод з випуску розточувальних та обпалювальних верстатів.

Протягом лютого-вересня 1932 року було проведено велику організаційну роботу з набору студентів до інституту, з підготовки учбових планів, програм, графіку учбового процесу. Першими абітурієнтами інституту були демобілізовані з лав Червоної Армії, молодь з колгоспів, радгоспів, МТС.

У 1933 р. при інституті було організовано робфак. Для навчання студентів були потрібні не тільки аудиторії та навчальні бази, а й бібліотека.

Інститут за свою історію неодноразово змінював назви і статуси. Із зміною назви вузу, змінювалась і назва бібліотеки:

1932 – бібліотека Мелітопольського інституту інженерів-машинознавців (у складі заводу-комбінату).

1934 – бібліотека Мелітопольського інституту інженерів-механіків сільського господарства ім. ОДПУ (у складі заводу - ВТНЗ).

1938 - бібліотека Мелітопольського інституту інженерів-механіків сільського господарства ім. ОДПУ (самостійний, МПМСГ).

1944 – бібліотека Мелітопольського інституту механізації сільського господарства (МПМСГ).

1994 – бібліотека Таврійської державної агротехнічної академії (ТДАТА).

2007 - бібліотека Таврійського державного агротехнологічного університету (ТДАТУ).

2009 – наукова бібліотека Таврійського державного агротехнологічного університету (ТДАТУ).

Р.Г. Крем'янська

Про бібліотеку довоєнного періоду залишилось обмаль інформації. У роки Великої Вітчизняної війни (1941-1945 рр.) архів інституту було знищено, тому неможливо достовірно відобразити роботу бібліотеки в той період. Документи, які збереглися, свідчать, що у 1934-1935 рр. у інституті працювало 13 кафедр і навчалось 500 студентів. Перший випуск - 96 інженерів, відбувся у 1937 році. Бібліотеку було організовано разом з інститутом, у 1932 році. Відомо, що першим завідувачем бібліотеки був Сергій Костянтинович Марецький, який очолював бібліотеку з 1932 по 1941 рік. Крім нього, у бібліотеці працювали бібліотекарі Ріва Григорівна Крем'янська і Тетяна Максимівна Соловійова. У 1938 р. до бібліотеки прийшла Мірошниченко (Нудьга) Н.В.

Скоріше всього, штат бібліотеки на той час складався з чотирьох працівників. Бібліотека розміщувалась у навчальному корпусі, який було побудовано у 1906 році.

До революції там розміщувалося комерційне училище, згодом профшкола (тепер корпус № 3).

Як самостійний вищий навчальний заклад, Мелітопольський інститут інженерів-механіків сільського господарства (МІІМСГ) став функціонувати з 1938 року.

Роки важких випробувань (1941-1945 роки)

Великим випробуванням для всього народу СРСР стала Велика Вітчизняна війна 1941-1945 років. У вересні 1941 р. було прийнято рішення про евакуацію інституту до Ашхабаду. Студенти, викладачі і співробітники були евакуйовані і склали основу факультету механізації сільського господарства Туркменського сільськогосподарського інституту ім. Калініна. Сюди ж переправили основне обладнання, 40 тис. книжкового фонду бібліотеки і найбільш цінне майно.

Мелітопольці активно включилися в навчальний і трудовий процес. У листопаді 1941 р. розпочалися заняття на 4-му курсі. Прискорено, без захисту дипломів, було випущено 120 інженерів-механіків.

Бібліотека в той час також виконувала свої функції. Разом з фондом до Ашхабаду виїхала бібліотекар Соловйова Т. М., яка продовжувала там працювати у бібліотеці і забезпечувала студентів необхідною літературою. Основу фонду складали навчальні видання, які були необхідні для продовження навчання студентів. Саме Тетяна Максимівна Соловйова увесь період евакуації виконувала обов'язки начальника бібліотеки.

Приказ № 33

по Мелітопольському Інституту Інженерів Механіків с/х ім. ОГПУ от 21 апреля 1944 г.

1. Назначить и.о. начальника библиотеки института Соловьеву Татьяну Максимовну с 15 апреля 1944 г. с зарплатой по смете

Після визволення Мелітополя разом з фондом бібліотеки вона повернулася до Мелітополя і працювала старшим бібліотекарем у бібліотеці інституту до 1947 року.

В архівах інституту, на жаль, не залишилось особової справи Тетяни Максимівни, лише короткі спогади про неї та стислі рядки наказів.

Відродження (1944 - 1952 роки)

Після визволення міста у жовтні 1943 року, поступово місто поверталося до життя. До осені 1944 року, вже через рік після звільнення міста, було відбудовано десять підприємств, залізничний вузол, станцію Мелітополь, 14 шкіл.

Ще до повернення інституту з Ашхабаду йшла напружена підготовка до його повернення. У червні 1944 р. директор інституту Г.Ф. Гулівер видає наказ № 45 про реевакуацію, у якому було зазначено:

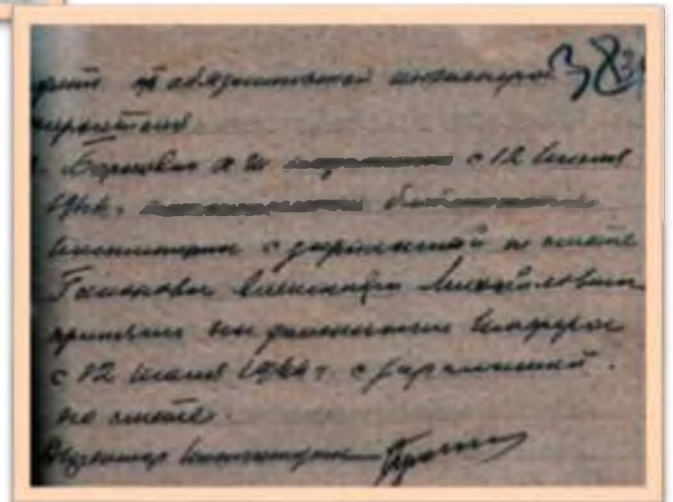
«...Тов. Мануйлову А. В. принять от директора Туркменского института, все сданные ей по описи 1941 года имущество библиотеки, обеспечить тщательную упаковку, погрузку и перевозку в город Мелитополь в августе 1944 года»....

Місяцем пізніше завідувачкою бібліотеки у Мелітополі призначається Беркович Х.Ш., яку наказом було введено до складу ради інституту.

Відносно особистості Беркович Х. Ш. також не збереглося ніяких відомостей. Залишились тільки накази щодо роботи бібліотеки та її прізвище, як завідувачки бібліотеки.

Приказ № 53
по Мелітопольському
Інституту Інженерів
механиків с/х ім. ОГПУ от 11
июля 1944 г.
... § 3 Беркович Х.Ш.
назначить с 12 июля 1944 г.
начальником библиотеки
с зарплатой по смете...

До повернення інституту з евакуації проводилася певна робота з комплектування штату інституту. На посади бібліотекарів було зараховано Войкову В.М. та Лещенко А.Г., яким необхідно було заступити на посади після повернення бібліотеки з Ашхабаду.

У серпні 1944 року інститут повернувся до рідного міста, зруйнованого війною. Навчальні корпуси, лабораторії за роки війни перетворилися в руїни. Фашистська окупація завдала величезних збитків.

Загальний збиток, нанесений інституту, складав 4,686 тис. крб. Викладачі, студенти – всі разом, відстроювали навчальні корпуси. Розпочався другий період життя інституту - період відбудови і відновлення. В той же рік інститут було перейменовано на Мелітопольський інститут механізації сільського господарства (МІМСГ).

Післявоєнний період був важким і для бібліотеки. До Мелітополя повернулася невелика частина обладнання і 5 тис. книжкового фонду бібліотеки. Більшість фонду залишилася у Ашхабаді для продовження навчання студентів Туркменського сільськогосподарського інституту. Частиною свого фонду поділилися ашхабадські колеги. До цього часу у фонді бібліотеки університету зберігаються книги зі штампом ТСПІ ім. Калініна.

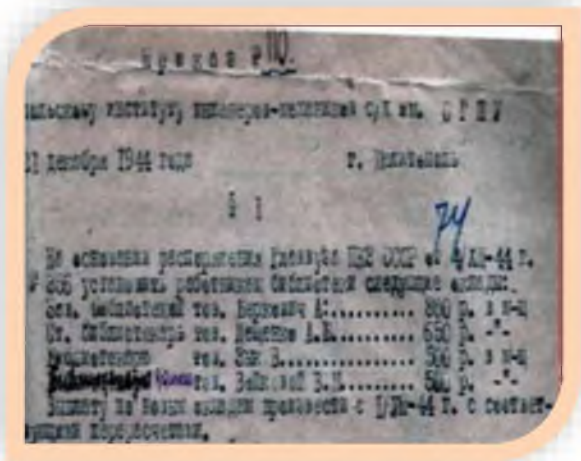
Бібліотеці було відведено праве крило на 2-му поверсі навчального корпусу інституту (тепер корпус № 3). Там розмістився абонемент і читальний зал. Разом з відродженням інституту, розпочиналась напружена робота з відновлення роботи бібліотеки. Спочатку була проведена повна інвентаризація всіх матеріальних цінностей, у т.ч. і повернутого фонду. Також, згідно

післявоєнного штатного розкладу, склад бібліотеки було встановлено в кількості 4-х співробітників:

Беркович Х. Ш.	-	завідуюча бібліотекою
Лещенко А.Б.	-	ст. бібліотекар
Коваленко М.Є.	-	каталогізатор
Войкова В.М.	-	бібліотекар

Оклади бібліотекарів були 200-250 крб., у завідуючої - 350 крб. Вже у грудні 1944 р., вони були збільшені більше ніж у 2 рази.

Приказ № 74

по Мелитопольскому Институту Инженеров Механиков с/х им. ОГПУ от 12 декабря 1944 г.

На основании распоряжения Главвузов НКЗ СССР от 4.12.1944 г.

№ 356 установить работникам библиотеки следующие оклады:

Зав. библиотекою... 800 р.

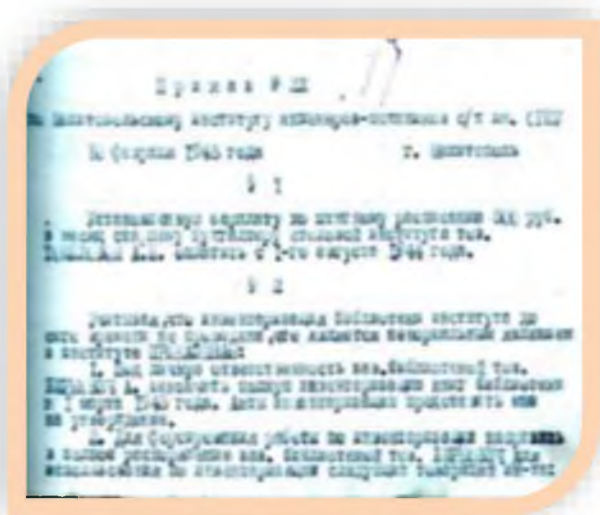
Ст. библиотекарь... 650 р.

Библиотекарь... 500 р.

Библиотekarь

(каталогизатор) ... 500 р.

У лютому 1945 року директор інституту Г.Ф. Гулівер видав наказ № 22 щодо проведення до 1 березня 1945 р. повної інвентаризації книжкового фонду.

Приказ № 22

по Мелитопольскому Институту Инженеров Механиков с/х им. ОГПУ от 10 февраля 1945 г.

...§ 2 Учитывая, что инвентаризация библиотеки не проведена... приказываю:

1. Под личную ответственность зав. библиотекой Беркович закончить полную инвентаризацию книг к 1 марта 1945 г.

2. Акты инвентаризации представить мне на утверждение.

Для прискорення цієї роботи були задіяні 3 помічника - лаборанти кафедр. Сам акт інвентаризації не зберігся, але в книзі сумарного обліку залишилися дані: «у 1945 році книжковий фонд налічував 32408 прим.».

Зрозуміло, що більша частина довоєнного фонду була втрачена. Фонд бібліотеки поповнювався за рахунок різних уцілених фондів міських, районних бібліотек, дарованих книг. В основному, це була суспільно-політична та художня література.

З 1944 р. бібліотека почала отримувати періодичні видання. Одним з перших був «Свод изобретений Союза ССР», - на той час повнотекстові описи винаходів. Сьогодні - ці видання є бібліографічною рідкістю, якими і досі користуються сучасні науковці. Бібліотека отримувала дане видання довгі роки і зібрала майже повну колекцію описів винаходів СРСР.

З 1 жовтня 1944 р. в інституті відновився навчальний процес на всіх 5-ти курсах (всього - 188 студентів). У 1945 році на 1-й курс було прийнято ще 150 студентів.

Важка війна добігала кінця. Зруйновані міста і села чекали на відбудову. Люди мріяли про мирне, спокійне життя, мріяли про щасливе майбуття. Керівництво інституту, директор Г.Ф. Гулівер приділяли в той час багато уваги роботі бібліотеки і накази тих часів говорять самі за себе.

Основа для навчання – забезпеченість підручниками та навчальними посібниками студентів. На той час навчальний фонд складав близько 3 тисяч, що не задовольняло потреби навчання. Необхідність придбання нових підручників і посібників розуміло і керівництво інституту. У квітні 1945 р. зав. бібліотекою Беркович Х.Ш. було відряджено до Москви

«для связи с библиотеками, коллекторами институтов и заключения договоров на получение литературы для института».

Читачами бібліотеки на той час були 529 студентів і викладачів, яким впродовж року було видано 33614 видань.

У воєнні та післявоєнні часи умови роботи бібліотеки були не легкі. Недостатня кількість навчальних видань, стелажів, меблів – ознака післявоєнного періоду. Бібліотека працювала напружено. За браком необхідної кількості літератури, читальний зал працював до пізнього вечора. В архівах зберігся наказ директора № 78 від 27 травня 1945 р., де записано: **«Установить на время зачетной и экзаменационной сессии в институте работу читальни с 8 утра до 10 часов вечера. Зав. библиотекою Беркович Х.Ш. обеспечить бесперебойную работу читальни, снабдив всей необходимой литературой, особенно учебниками, имеющимися в библиотеке в малом количестве.**

на время зачетной и экзаменационной сессии в институте работу читальни с 8 утра до 10 часов вечера. Зав. библиотекою Беркович Х.Ш. обеспечить бесперебойную работу читальни, снабдив всей необходимой литературой, особенно учебниками, имеющимися в библиотеке в малом количестве.

...до 15 июня 1945 г. оборудовать библиотеку необходимой мебелью, обстановкой, электропроводкой, создав, таким образом, все необходимые условия для нормальной работы студентов и преподавателей в читальне».

У 1945-1946 році до бібліотеки повертаються працювати Р.Г. Крем'янська і Н.В. Мірошніченко (Нудьга), які працювали до евакуації інституту у 1941 році.

Мірошніченко (Нудьга) Надія Василівна пропрацювала у бібліотеці інституту понад 40 років. Працьовита, відповідальна, енергійна людина, яка мала бездоганну пам'ять і високий професіоналізм. Її запам'ятали швидкою і організованою в роботі. Впродовж багатьох років вона була членом комісії з історії інституту. Як ветеран інституту була занесена в Книгу Пошани інституту.

Ріва Григорівна Крем'янська

працювала у бібліотеці каталогізатором з 1935-1941 та з 1946-1957 рік. В історії залишились лише скупі факти біографії та фото з її особистої справи в архіві університету, де на нас дивиться усміхнена, життєрадісна жінка.

З серпня 1946 року бібліотеку очолив фронтовик **Олексій Ілліч Єрмілов**, який керував бібліотекою 31 рік. Він доклав чимало зусиль для її розвитку, формування колективу ентузіастів-

однодумців. Життєва і трудова біографія Олексія Ілліча була типовою для покоління, час загартування якого припав на воєнні та післявоєнні роки.

Біографічна довідка:

Єрмілов Олексій Ілліч народився 17.10.1915 року у Тульській обл. в сільській родині. У 1934 р. закінчив школу, педагогічні курси, працював вчителем молодших класів. В 1934 р. закінчив 3-х місячні Всеукраїнські бібліотечні курси у м. Дніпропетровську і отримав спеціальність – бібліотекар. З 1934-1941 рік працював у Мелітопольській дитячій бібліотеці, бібліотеці Палацу піонерів. З 16.08.1941 – 08.09.1946 – брав участь у боях на Південному, Сталінградському, 4-му Українському, Карельському та Дальневосточному фронтах.

Нагороджений 4 медалями:

За оборону Сталінграда, За оборону Советского Заполяр'я, За победу над Германией, За победу над Японией.

У 1944 р. вступив до лав ВКП(б).
З 1946 по 1977 рр. – завідувач бібліотекою
МІМСГ. 1953-1957 – навчання на заочному
відділенні Московського бібліотечного інсти-
туту ім. В.М. Молотова.

Одним з перших наказів новому завіду-
вачу бібліотеки - облаштувати читальні кімна-
ти у гуртожитку і забезпечити їх періодични-
ми виданнями (наказ № 203 від 02.10.1946 р.)

З 1946 року штат співробітників бібліо-
теки оновився. Новий навчальний 1946 -1947
рік бібліотека розпочала у такому складі:

Завідувач бібліотекою	– Єрмілов О.І.
Ст. бібліотекар	– Соловйова Т.М.
Каталогізатор	– Крем'янська Р.Г.
Бібліотекар	– Нудьга Н.В.

На жаль, не залишилося ніякої інформації про подальшу долю бібліо-
текарів воєнного і післявоєнного періоду - Беркович, Лещенко, Войкової, Ко-
валенко. Іноді лише їх прізвища в стислих наказах директора інституту.

Через воєнне лихоліття фонд бібліотеки доводилось створювати майже
заново. Перші післявоєнні роки було спрямовано на організацію та попов-
нення фонду. У 1946 році продовжувалася інвентаризація фонду. В інвентар-
ні книги було внесено 35 тис. фонду, який залишився після війни і паралель-
но вносилися нові надходження до бібліотеки. Фонд книгозбірні почався з
запису № 1 в інвентарній книзі. Це був «*Энциклопедический словарь Брокгау-
за и Ефрона*» - найбільша дореволюційна російська універсальна енциклопе-
дія у 86 томах, яка друкувалась з 1890 по 1907 роки.

У 1946 році потроху почали надходити нові видання, які були вкрай
необхідні для відновлення навчання. Поступово відновлювалося регулярне
комплектування бібліотеки через місцеві книжкові магазини, обласний бібліо-
отечний колектор та через книгообмін і передплату. Книги надходили з За-
порізького обласного колектора, книжкових магазинів міста, видавництв Мо-
скви, Одеси, Києва, Харкова. Не стояли осторонь колеги з бібліотек інститу-
тів. Постійно надходила навчальна література з вузів Таганрогу, Харкова,
Москви, Ленінграду. Бібліотекою було придбано книги з приватних колекцій
громадян міста З. Маслій, Самодурової, Іванова (запис у інвентарних кни-
гах). Це були видання навчального та довідкового характеру. Разом з тим,
потрапляли видання наукового характеру, дореволюційні книги, які сьогодні
являють собою бібліотечну цінність, а саме:

Нечаевъ, А. В. Кристаллографія Геометрическая, Физическая и Физико-
химическая [Текст] / А. В. Нечаевъ. - Київ : [б. и.], 1907. - 191 с. : рис. - Б. ц.

Дарвин, Ч. Происхождение человека и половой подбор [Текст] : научное издание /
Ч. Дарвин ; пер. М. Филиппов. - 3-е изд. - СПб. : Издание В. И. Губинского, 1913. - 551 с. :
рис. - Б. ц.

У післявоєнні роки фонди бібліотек інтенсивно комплектувалися суспільно-політичною та ідеологічною літературою. У 1946-1947 роках було придбано у великій кількості: *Історія ВКП(б)* (100 прим.), *вибрані видання, твори та видання про життя і діяльність Леніна, Сталіна, Маркса та Енгельса*. В архівах університету зберігся наказ директора інституту щодо придбання біографій Леніна і Сталіна.

Приказ № 87

по Мелітопольському інституту інженерів механіків с/х им. ОГПУ от 22 апреля 1947 г.

...§ 3 Во исполнение телеграфного распоряжения Министерства высшего образования и указания управления по делам ВШ УССР ввести на курсах института изучение биографий В.И. Ленина и И.В. Сталина. Работу начать с получения библиотекой биографий В.И.

Ленина и И.В. Сталина в новом переработанном издании.

а) Зав. библиотекой ЕРМИЛОВУ А.И. немедленно приобрести по 50 экз. биографий В.И. Ленина и И.В. Сталина

Взагалі, на підставі архівних матеріалів того часу, що збереглися, можна зробити висновок, що бібліотека була не тільки навчально-допоміжним підрозділом інституту, а й ідеологічним центром установи. Бібліотека активно пропагувала політику партії і держави. Книжкові виставки, культурно-масові заходи мали чітко виражену ідеологічну спрямованість.

Навіть наказ директора інституту Г.Ф. Гулівера у грудні 1945 р. «... для создания нормальных условий в работе столовой института... зав. библиотекой тов. БЕРКОВИЧ повесить в столовой портреты вождей и лозунги», сприймається відповідно з урахуванням ідеологічної політики держави у той час.

У 1949 р. після закінчення Мелітопольського бібліотечного технікуму до бібліотеки прийшли **Раїса Іванівна Туркова** та **Ганна Устимівна Пальваль**. Молода, енергійна, комунікабельна, вродлива, Раїса Іванівна довгих 29 років віддала бібліотеці, а потім ще 12-екскурсоводом в туристичній компанії.

У 1949 р. молоді бібліотекарі разом з Мірошниченко Н.В. обслуговували читачів на абонементі і в читальному залі.

Р.І. Туркова

Основне навантаження падало на читальний зал. Через недостатню кількість навчальної літератури та великий попит на неї, книги видавали для роботи тільки у читальному залі. У той час бібліотека продовжувала працювати до 22 годин. Обов'язки між бібліотекарями були розподілені так: Мірошниченко Н.В., Туркова Р.І. - бібліотекарі з обслуговування читачів, Крем'янська Р.Г. - вела облікові документи, систематизувала літературу, Пальваль Г.У. – каталогізатор, описувала видання і вела каталог бібліотеки.

Р.І. Туркова, Н.В. Мірошниченко

Г.У. Пальваль, Р.Г. Крем'янська, Р.І. Туркова

Завідувач бібліотеки Єрмілов О.І. займався питаннями комплектування фонду і організації роботи бібліотеки.

З 1946 по 1952 рік фонд навчальної літератури стрімко збільшувався. На початок 1953 року загальний фонд бібліотеки виріс майже у 2 рази – 69059 прим. Основою фонду були підручники і навчальні посібники, яких на той час вже було 42 тис. примірників. У 1946 р. з Москви було отримано першу партію підручників Анохіна «*Колесные трактора*» у кількості 127 примірників. Було закуплено підручники з органічної та неорганічної хімії В. Верховського, прямолінійної тригонометрії Рибкіна, географії, фізики, історії. Крім навчальної літератури, фонди поповнювалися науковою літературою за профілем вузу, періодичними виданнями. З 1947 р. бібліотека почала отримувати науково-технічний та виробничий журнал «*Сельхозмашина*».

У 1948 р. почав надходити журнал «*Вестник машиностроения*», з 1950 р. «*Механизация сельского хозяйства*», «*Техника в сельском хозяйстве*», «*Механизация и электрификация сельского хозяйства*». Ці журнали і тепер зберігаються в архівному фонді бібліотеки. Надходила до фонду також і художня література, кількість якої збільшилась до 4185 прим.

Поступово робота інституту відновлювалась: збільшувався набір студентів, відкрилося заочне відділення. Комплектування фонду бібліотеки завжди відповідало профілю і потребам інституту. Так, з початком роботи у 1952 році факультету електрифікації сільського господарства, бібліотека починає активно комплектувати навчальну літературу з цього профілю.

Були придбані підручники: *Основы электротехники/* под. ред Круга; *Применение электроэнергии в сельском хозяйстве/* Ефремова, Зайцева, Лурье; *Задачник по ТОЭ*; *Электрооборудование тракторов Можжаева* та інші

1945-1952 роки – роки відродження інституту. Бібліотека була активним учасником і об'єктом цього процесу. Тільки в період з 1943 по 1947 рік робота бібліотеки згадується в наказах по інституту понад 30 разів. Така увага стосувалась питань комплектування, упорядкування та збереження фонду бібліотеки, кадрових питань, забезпечення періодикою гуртожитку, придбання обладнання для бібліотеки, участі у інститутських заходах, обслуговування читачів тощо.

50 - 60 – ті. Шляхом розвитку і розбудови

За рахунок створення нових факультетів і відділень з 1953 року було значно збільшено прийом молоді. 1200 студентів стаціонару, понад 190 студентів заочного відділення і спецфаку отримували знання в інституті.

З 1954 року при інституті почала працювати аспірантура. Більше уваги приділялось науково-дослідній роботі кафедр. У 1955 році відновлено випуск «*Научных записок МИМСХ*», перший випуск яких вийшов у довоєнному 1938 році. В цей час бібліотека активізує формування фонду науковими виданнями. До бібліотеки почали надходити праці та наукові записки інститутів сільськогосподарського профілю Москви, Одеси, Харкова, Вороніжу, Омську, Львову, Таганрогу, Саратова та інших. В цей же період передплачуються періодичні науково-технічні видання – «Свод изобретений Союза ССР», «Техническая информация», «Сообщения и рефераты» та інші. Всі ці видання доповнили науковий фонд бібліотеки, який на той час налічував 9,5 тис. документів.

З 50-х років бібліотека інтенсивно відроджується: збільшується кількість читачів, відповідно зростає книжковий фонд, книговидача та кількість працівників. Про це говорять і статистичні дані. Якщо на кінець 1946 року книжковий фонд нараховував 35300 примірників літератури, то у 1954 р. вже збільшився до 73507 прим. Щорічно до бібліотеки надходило 5-7 тисяч нових видань.

У 1954 році після відбудови головного корпусу інституту, бібліотека переїхала на його 1-й поверх. Таке рішення, на жаль, не покращувало умов роботи бібліотеки, бо приміщення в 251 кв. м було меншим за попереднє. Саме тому до нового приміщення було перенесено, в основному, навчальний фонд. Багато книг, які просто не вмістилися в кімнатах бібліотеки, було складено у підвалах що згодом нанесло їм велику шкоду.

Частина фонду, серед яких були цінні видання, була списана.

Книги розмістили на височенних стелажах, значна частина була складена на підлогу. Таке розміщення фонду створювало неймовірні труднощі в обслуговуванні читачів. Періодичні видання було розміщено в архіві інституту на вул. Бейбулатова. У новому приміщенні, в одній з кімнат, розташувався абонемент, у другій - читальний зал на 30 місць. Збільшення фонду та читачів бібліотеки, вимагало збільшення бібліотечних кадрів.

У середині 50-х у бібліотеці починають свій трудовий шлях бібліотекарі: **В.П. Бондаренко, О.І. Євсюкова, Ф.С. Антоненко, Л.М. Бескорвайна, Т.М. Оленіч.**

Молоді та завзяті бібліотекарі справно виконували свою бібліотечну справу.

А згодом, у 60-х, коли збільшили штат бібліотеки, колектив поповнився новими кадрами. Прийшли **Арська Г.П. (1966), Сегеда Л.М. (1965), Макєрова В.П. (1966), Авраменко В.І. (1968), Герасимова**

(Беяніна Л. А.) (1969).

Ініціативні, працездатні, творчі люди, вони самовіддано працювали над розвитком та удосконаленням роботи бібліотеки. Не всі залишалися в колективі на все життя. Деякі працівники переходили на роботу в інші структури інституту, але завжди залишалися найкращі, професійні і найвідданіші бібліотечній справі люди.

Одна з таких **Валентина Петрівна Бондаренко**.

В.П. Бондаренко

Валентина Петрівна прийшла в бібліотеку у 1956 році. Довгих 34 роки зв'язе її доля з бібліотекою. Невтомна трудівниця, працьовита людина, яка заряджала всіх своєю енергією і веселою вдачею. Працювала бібліотекарем, а з 1979 р. зайняла нову посаду - редактора. В її обов'язки входило комплектування бібліотечних пунктів на кафедрах, комплекс робіт з фондом (вивчення використання, звільнення від застарілих, непрофільних видань) а також обмінний фонд та МБА. Валентина Петрівна - ветеран інституту, багато разів заохочувалась керівництвом за свою працю. У 1990 році вийшла на пенсію.

У 1960 р. відкривається загальнотехнічний факультет. Навчальна робота змінюється згідно вимог постанови ЦК КПРС «Про реорганізацію системи народної освіти в країні». Змінюються плани, програми навчання. Учбовий процес забезпечують 20 кафедр інституту. З 1965 року в інституті почав працювати Факультет суспільних професій (ФСП). ФСП, покликаний був, сприяти поліпшенню якості культурно-досугової діяльності студентів, естетичного, етичного і патріотичного виховання, створенню оптимальних умов для розвитку особових якостей студентів. На ФСП було 12 відділень: лекторів, інструкторів і суддів зі спорту, туризму, журналістів. Одне з відділень з початку діяльності ФСП готувало бібліотекарів-пропагандистів книги.

Пізніше, починаючи з 1975 р. бібліотечне відділення трансформувалося у відділення бібліотекарів-інформаторів з 2-х річним терміном навчання.

Щорічно відділення випускало 15 студентів з дипломами бібліотекарів-інформаторів. Викладачами відділення були співробітники бібліотеки Петрова Л.О., Оксамитна Г.П.

Г.П. Оксамитна

Особливу роль у розвитку інституту зіграли зміни в аграрній політиці держави після рішень Пленуму ЦК КПРС, у березні 1965 р. Державою був взятий курс на реформи сільського господарства, усесторонню механізацію і інтенсифікацію с.- г.

виробництва. Починаючи з 1965 року, збільшилась кількість спеціальностей, за якими інститут готував інженерів сільськогосподарського виробництва.

Це механізація землеробства, організація і технологія ремонту сільськогосподарських машин, механізація тваринництва, застосування електричної енергії у сільському господарстві, електропостачання сільського господарства.

На всіх етапах розвитку бібліотеки, головна увага приділялась формуванню книжкового фонду, адже з нього починається бібліотека. З розвитком навчального закладу, появою нових напрямків підготовки спеціалістів, змінювався профіль комплектування фондів. Бібліотека розвивалася і збагачувала свої фонди новими виданнями навчальної, наукової літератури у відповідності до напрямків навчального процесу. Фонд бібліотеки з 1950 до 1969 збільшився в чотири рази і складав 162315 прим. Значно зросла кількість періодичних видань, яких було вже близько 20 тис. Змістовнішою та різноманітнішою стає робота на допомогу навчальному процесу та вихованню молоді. Крім обслуговування читачів, активно проводиться культурно-масова робота: книжкові виставки, бібліографічні огляди, диспути.

Найбільш інтенсивний період розвитку бібліотеки припадає на 1970-80 роки. У 70-ті роки неухильно збільшувалась кількість студентів, істотно змінюється організаційна структура інституту, починає діяти підготовче відділення, зміцнюється матеріально-технічна база інституту.

Штат бібліотеки поступово збільшився з 8 працівників у 1960 р. до 22 у 1974. На початку 1970-х до колективу бібліотеки вливаються нові кадри: *Крест'янова О.І. (1971), Міщерякова Н.І. (1971), Оксамитна Г.П. (1972), Носова Т.Т. (1973), Петрова Л.О. (1974), Прибил В.А. (1974), Медведєва Р.Т. (1974)*, які потім віддадуть не один десяток років бібліотеці.

З розширенням масштабів діяльності університету, розширюється і коло завдань і функцій бібліотеки. У 1971 році з метою поширення бібліографічних знань серед студентів, наказом ректора було введено заняття з основ бібліографії, які проводили бібліограф Макерова В.В і ст. бібліотекар Арська Г.П. Заняття проводили для студентів молодших курсів (всього 50 годин).

Стрімке зростання кількості студентів, нових спеціальностей потребувало збільшення навчальної та наукової літератури для учбового процесу. Зростають усі показники діяльності бібліотеки, активно поповнюються

фонди – до бібліотеки щорічно надходило до 18-23 тисяч примірників нових видань. У 1975 році фонд налічує 183505 прим., з яких 120 тис. були навчальні видання.

Більш активно проводилася інформаційна та культурно-масова робота: Дні інформації, Дні кафедри, бібліографічні огляди.

Різноманітною та більш змістовнішою стає робота на допомогу навчальному процесу та вихованню молоді.

До важливих знаменних подій проводилися читацькі конференції, диспути тощо. Особлива увага приділялась воєнно-патріотичному вихованню студентів. У цьому питанні бібліотека плідно співпрацювала з викладачами воєнної кафедри.

З 1975 р. у курсі «Введення до спеціальності» ввели заняття з оформлення бібліографічної частини курсових і дипломних проєктів, які проводила бібліограф Петрова Л.О. Згодом, для студентів старших курсів, на виконання рішення Мінвузу СРСР, було введено курс «Основи наукових досліджень», в якому співробітники бібліотеки проводили заняття «Бібліографія у науковій діяльності».

У бібліотеці на той час працювало 22 співробітника і вона представляла достатньо великий підрозділ інституту. Чіткої організаційної структури на той час бібліотека не мала. Було виділено лише відділ обслуговування читачів (завідуюча відділом Руденко Л.П.).

До відділу входили абонемент та читальний зал, де працювала більшість колективу бібліотекарів. Існувала також група комплектування, яка складалася з 5-х співробітників. З 1973 року її очолювала Носова Т.Т. Враховуючи величезні надходження літератури в ті роки, роботи було багато.

У штаті бібліотеки були 2 бібліографи (Арська Г.П., Макєрова В.В.). Для надання можливості студентам навчатися у вечірній час, у 1971 році було організовано філію бібліотеки у гуртожитку №1 (бібліотекар Р.І. Туркова).

У 60-70-ті роки до бібліотеки МІМСГ стікалися кращі бібліотечні кадри міста. Це були не випадкові люди.

Однією з таких була **Валентина Антонівна Верещагіна (Прибил).**

В.А. Верещагіна

Валентина Антонівна прийшла у 1974 році. Почала свій шлях у бібліотеці з роботи на абонементі. За 38 років роботи у бібліотеці працювала на різних посадах: бібліотекарем, бібліографом, завідуючою відділом, методистом. Вона обслуговувала читачів, систематизувала літературу, складала покажчики і списки літератури, вела МБА і робила багато чого, що притаманне бібліотечній професії.

Бібліотекар за покликанням... Старання, працююча і скрупульозна у своїй справі.

Спокійний характер, повага до читачів, досконале знання фонду – ось ті риси, які були характерні для Валентини Антонівни.

У 1975 р. з загального фонду бібліотеки було виділено 14 тис. художньої літератури і організовано абонемент художньої літератури з розміщенням його у гуртожитку. Абонемент очолила **Ганна Петрівна Оксамитна.**

Ганна Петрівна завжди привітна з читачами і колегами, коректна, товариська людина. Оптимізм і почуття гумору завжди допомагали їй в роботі. Вона зуміла створити на абонементі коло постійних читачів - друзів, які цінували художнє слово і спілкування. Саме це допомогло Ганні Петрівні у 1985 році створити у бібліотеці літературно-музичний клуб «Ліра». Тематика засідань клубу була різноманітна і цікава. Клуб існує і сьогодні, але вже в статусі університетського. Ганна Петрівна віддала бібліотеці 28 років, пройшовши шлях від бібліотекаря до завідуючої відділом обслуговування.

Людина творча і енергійна, вона і сьогодні зайнята важливою справою – очолює музей історії Таврійського ДАТУ, є членом профкомітету університету по роботі з ветеранами.

Добрі слова подяки можна сказати багатьом колегам, але особлива шана тим, хто багато років віддав творенню бібліотеки:

Медведєва Раїса Тимофіївна прийшла до бібліотеки у 1974 р., маючи середню фахову освіту і достатній досвід роботи. За всю свою трудову діяльність у бібліотеці, працювала бібліотекарем, старшим бібліотекарем, замісником завідуючої бібліотеки. 25 років її життя було пов'язано з бібліотекою. Енергійна, працююча, багато зусиль прикладала для благоустрою бібліотеки. За щоб не бралась Раїса Тимофіївна: будь-то обслуговування читачів, оформлення виставок або пересадка квітів – все робила вправно і з любов'ю. У 2007 р. вийшла на пенсію.

Авраменко Віра Іванівна прийшла у бібліотеку в 1968 р., маючи за плечима вищу фахову освіту і 17-річний досвід роботи у шкільних, юнацьких бібліотеках. Працювала у відділі обслуговування бібліотекарем, старшим, а потім і головним бібліотекарем. З 1977 р. вона керувала абонементом наукової літератури. Професіонал високого рівня, працююча, - вона завжди вміла і любила працювати з читачами. Досконале знання фонду дозволяло швидко і якісно обслуговувати читачів. Віра Іванівна була наставником для своїх молодих колег, які поважали її. Понад 20 років вона віддала роботі у бібліотеці МІМСГ, а в 1988 році вийшла на пенсію.

Макєрова Валентина Василівна свій трудовий шлях у бібліотеці МІМСГ почала у 1966 р. Фахівець з вищою освітою, пропрацювала у бібліотеці 17 років на різних посадах – бібліотекаря, бібліографа, завідуючої відділом довідково-бібліографічної роботи, а потім новоствореного відділу книгозбереження. Сумлінне ставлення до своїх обов'язків, старанність та професійність – основні риси, які були притаманні Валентині Василівні.

Пам'ятаємо і шануємо всіх наших колег, які своєю працею залишили добрі справи на шляху розвитку нашої книгозбірні. Вони стали частиною її історії.

70-ті. Нова бібліотека - нові горизонти

Площа бібліотеки у 251 кв.м. вже не задовольняла потреби навчального закладу. Гостро встало питання розширення корисної площі бібліотеки, особливо для обслуговування читачів, впорядкування і розширення книгосховища.

Керівництвом інституту (ректор Сірий І.С.) було прийнято рішення про будівництво нових корпусів.

У лютому 1974 р. було розпочато будівництво нового навчального корпусу бібліотеки і студентського клубу.

У квітні 1977 року завідувач бібліотеки О.І. Єрмілов вийшов на пенсію, залишивши фонд у 243193 примірники, великий колектив і добру згадку колег. У кінці 1976 року було відбудовано новий корпус для бібліотеки і студентського клубу – Центр культури та дозвілля, який прикрасив комплекс навчальних корпусів МІМСГ. У травні 1977 року бібліотека переїхала в нову будівлю - 2-х поверховий корпус площею 1655 кв.м.

Фонд протягом 2 місяців було упаковано, перенесено і розміщено на поверхах нового бібліотечного корпусу. Переїзд бібліотеки було організовано чітко і злагоджено, завдяки підтримці і допомозі ректорату та деканатів.

У 1977 році завідуючою книгозбірні було призначено **Таїсію Тихонівну Носову**.

Біографічна довідка

Носова Т.Т. народилася у 1930 р. у Херсонській обл. Після закінчення школи вступила до Мелітопольського технікуму культпросвітпрацівників.

Отримавши фах бібліотекаря, працювала завідуючою Куйбишевською районною бібліотекою для дітей. З 1952 по 1954 працювала у бібліотеці райкому партії. В той же час вступила до Харківського бібліотечного інституту, який закінчила у 1957 р.

З 1954 по 1961 рр. працювала в міській бібліотеці м. Новочеркаська Ростовської обл. спочатку бібліотекарем, а потім завідуючою

бібліотекою. У 1957 р. обиралась депутатом міськради м. Новочеркаська. У 1959 р. вступила до КПРС.

З 1961 по 1969 працювала зав. бібліотекою Донського сільськогосподарського інституту. У 1973 р. прийшла працювати у бібліотеку МІМСГ. Працювала бібліотекарем, з 1974 – зав. відділом комплектування. З 1977 по 1985 обіймала посаду завідувачки бібліотекою.

Ділова, енергійна жінка, досвідчений фахівець, віддана бібліотечній справі. На її долю випав переїзд бібліотеки в нове приміщення. Важкою і непростою була ця справа. Таїсія Тихонівна вирішувала багато проблем: переміщення літератури в зв'язку з отриманням нових площ, організацією відділів, інвентаризацію книжкового фонду,

придбання нового обладнання, запровадження нових форм роботи, робота з кадрами. Багато сил та енергії вона прикладала для мобілізації великого жіночого колективу на виконання першочергових завдань облаштування бібліотеки.

В ці роки докорінно змінюється робота бібліотеки. Переїзд і впорядкування фонду зажадало багато сил. Через декілька місяців після переїзду, фонди були впорядковані і підготовлені для використання читачами. Хоча переїзд до нової будівлі відбувся в максимально короткий термін, робота по остаточному розміщенню фондів, його перевірці, організації роботи структурних підрозділів, відбувалася аж до 1979 року.

Здійснилася мрія багатьох поколінь бібліотечних працівників: світлі читальні зали, упорядкований фонд, сприятливі умови для бібліотекарів та читачів. З появою нового приміщення з'явилися і нові можливості для розширення та забезпечення належного зберігання фондів і, найголовніше, нові можливості для обслуговування читачів.

Носовою Т.Т. було організовано роботу співробітників по впорядкуванню фонду. Була проведена велика робота з інвентаризації фонду бібліотеки, звільнення його від ветхої та застарілої літератури, організації фонду періодики. Таїсією Тихонівною було введено безінвентарний облік багатоекземплярних видань, що було інновацією в обліку літератури. Такому обліку підлягали навчальні видання, які надходили у кількості 100-300 примірників.

В період з 1977 по 1979 роки було списано 19 тис. примірників. Взагалі на фонд було написано 1220 поличних роздільників. Вдосконалювався облік фонду і основних показників роботи. Змінювався інтер'єр бібліотеки. За цей період було придбано нові стелажі, стенди, читальні та робочі столи, каталожні шафи та багато інших меблів.

Нове приміщення бібліотеки дало можливість розширити структуру бібліотеки для покращення якості та комфортних умов обслуговування читачів. До 1977 р. бібліотека мала лише один відділ – відділ обслуговування читачів. Усі інші напрями роботи забезпечували умовні групи – група з комплектування та обробки літератури, група бібліографів. З 1977 р. структура бібліотеки розширюється. Спочатку було сформовано два відділи: обслуговування читачів (зав. відділом Руденко Лідія Петрівна) та комплектування фонду (зав. відділом Міщерякова Надія Іванівна).

Відділ обслуговування читачів – найважливіша структура у бібліотеці. Відділ є сполучною ланкою між читачем і книгою. Майже кожен читач бібліотеки проходить через цей відділ. Як і в інших бібліотеках, відділ являвся найбільшим за кількістю співробітників.

Практично, усі працівники бібліотеки розпочинали і розпочинають свій шлях у професії з відділу обслуговування, де бібліотекарі набувають досвід роботи з читачами, вивчають їх запити, вивчають фонди.

Відділ обслуговування як окремий підрозділ з'явився у бібліотеці у 60-х роках, коли штат бібліотеки налічував близько 16-20 співробітників, що надало можливість роз'єднати читальний зал і абонемент. Сформований у 1977 році відділ, мав таку структуру: читальний зал, 3 абонементи (навчальної літератури, наукової літератури, художньої літератури) та бібліотеки у гуртожитках. За роботу кожного з підрозділів відповідав старший бібліотекар. Згадуються «старші» тих часів: Авраменко В.І., яка організовувала абонемент наукової літератури, вчила молодь; Іщенко М.М. – ст. бібліотекар абонементу навчальної літератури; Оксамитна Г.П., яка близько 20 років працювала на абонементі художньої літератури; Коновалова Л. – ст. бібліотекар читального залу.

Сьогодні провідними бібліотекарями цих підрозділів працюють досвідчені, творчі фахівці – Байберова Л.І., Орлова Л.І., Кас'янова Т.О.

Неможливо перерахувати усіх, хто за всю історію бібліотеки працював у відділі. Відомо, що у 60 - 70-х роках завідувачками відділу були: Руденко Л.П., Герасимова Л.А. Згодом відділ очолювали: Чудакова Л.Г., Оксамитна Г.П., Чигрина Н.В., Петрова Л.О. З 2010 року відділом керує досвідчений спеціаліст Світлана Олександрівна Голодова.

Вперше бібліотека отримала просторий і затишний читальний зал на 150 місць. Керувала роботою читального залу Коновалова Л.

Умови для обслуговування читачів було організовано швидко, але остаточне формування фонду читального залу відбувалося до 1979 р.

Фонд було очищено від застарілої та маловикористованої літератури, оформлено новими роздільниками (572 шт.), відремонтовано 1540 книг. Фонд періодичних видань було перевірено, газети прошито в підшивки (182 шт.). Заново сформований фонд налічував 20 тисяч видань.

Поступово налагоджувалась робота з організації довідково-пошукового апарату. Окремо виділився зал каталогів, де було зібрано усі каталоги, картотеки, довідково-енциклопедичний фонд та організовано чергування бібліографа. Активізувалася робота служби МБА, послугами якої на той час користувалися 72 абоненти. Тільки за 1977 рік було налагоджено співпраця з 84 бібліотеками країни.

1977 - 1979 роки – це визначні дати в історії розвитку бібліотеки. Нове приміщення, нова структура бібліотеки, збільшення штату – все це дозволило створити нові можливості і відкрити нові горизонти для роботи бібліотеки. У Мелітополі бібліотека МІМСГ стала найбільшою бібліотекою міста.

Носова Т.Т., володіючи досвідом організаторської роботи, пройшовши школу керівника, прагнула вдосконалювати роботу бібліотеки. Саме з цією метою вона формувала колектив професіоналів. З різних бібліотек міста вона запрошувала на роботу досвідчених бібліотечних спеціалістів та перспективну молодь. Так, у 1977 - 1978 роках до бібліотеки прийшла ціла плеяда нових співробітників: *Маргарінт Н.І., Прусенко О.М., Іщенко М.М., Оганісян В.П., Семілуцька Л.Г., Скороход Є.М., Тітова (Короткова) А.С., Мезенцева (Нових) Р.М., Бартишева Л.М.*

У 1979 році п'ятдесят відсотків співробітників бібліотеки мали вік до 30 років. Ветерани йшли на відпочинок – приходила нова зміна. Керівництво інституту (ректор проф. Сірий І.С.) підтримували нові зрушення у роботі бібліотеки – штат було збільшено до 24 одиниць. Наказом ректора було введено інститут інформаторів і референтів кафедр, на кафедрах організувалися бібліотечні пункти. З метою наближення літератури до місця проживання студентів і створення найкращих умов для навчання, у гуртожитку працювала бібліотека. Збільшувались кошти на комплектування фонду: 1979 р. – 20 тис. крб.

Наказ Міністерства освіти СРСР №1175 від 22.12.1978 «*Об утверждении типовых штатов библиотек высших и средних специальных учебных заведений*» дозволив розширити структуру бібліотеки і ввести нові посади. З 1979-1980 рр. штат співробітників бібліотеки збільшився до 29 посад. Було організовано відділ довідково-бібліографічної роботи (завідуюча відділом Л.О. Петрова) і додатково збільшено на 3 одиниці посади бібліографів.

Також було введено посади замісника завідуючої бібліотекою (Н.І. Міщерякова), редактора (В.П. Бондаренко) і методиста (Р.П. Іпатова). Відділ комплектування та відділ обслуговування очолили нові керівники – Євгенія Миколаївна Скороход та Лідія Анатоліївна Герасимова. Бібліотека поступово стає структурно повноцінною установою.

У 70-80-х роках у бібліотеці утворився колектив професіоналів. Принцип підбору кадрів був завжди принциповий – фахова освіта, досвід, професіоналізм. Освітній рівень фахівців бібліотеки був достатньо високий.

В 1979-1980 роках з 29 співробітників – 14 мали вищу фахову освіту, 5 – набували вищу освіту у Харківському інституті культури на заочному відділенні. Решта були спеціалістами з середньою фаховою освітою. Бібліотечні фахівці постійно підвищували свою кваліфікацію на семінарах у Києві, Запоріжжі, Ленінграді. Стажування проводилось у ЦНСГБ, інститутських бібліотеках України.

Розширення структури бібліотеки та введення нових посад дозволило вдосконалювати форми та методи роботи книгозбірні. В цей період активно запроваджується досвід роботи інших бібліотек. В практику її діяльності входять такі форми роботи, як індивідуальне розповсюдження інформації (ІРІ), щомісячні Дні інформації, випуск «Бюлетеня нових надходжень».

Зі студентами першого курсу проводилися заняття з основ бібліографії та основ наукової інформації (ОНІ). Практично всі групи студентів були охоплені заняттями з бібліографії.

Прогресивним на той час було впровадження диференційованого обслуговування читачів та групового методу обслуговування студентів. У 1979 році в бібліотеці вперше було запроваджено груповий метод обслуговування студентів молодших курсів, суть якого полягала у видачі комплектів навчальної літератури кожному студенту. Груповий метод обслуговування надав можливість звільнити час на оперативне обслуговування студентів та прискорити процес отримання підручників студентами. Така форма обслуговування студентів 1-2 курсів використовується і до цього часу.

Інновацією того часу було введення на абонементних та в читальних залах беззаписної форми видачі документів, що значно скорочувало час на обслуговування. Технологія такої видачі проста - книжкові формуляри книг з підписом читача, який їх отримав, зберігалися у його читацькому формулярі до повернення ним книг.

Активно проводилася робота з формування фонду бібліотеки. Джерела комплектування були різні: бібліотечний колектор, книжкові магазини, книгообмін. Бібліотеки аграрних вузів активно проводили політику безоплатного книгообміну, який дозволив поповнити фонди науковими працями, підручниками викладачів-авторів інститутів. У 1979 р. було розпочато міжнародний книгообмін з Румунією, Болгарією, а пізніше з Польщею.

Новостворенною методичною службою було розроблено 18 інструктивно-технологічних інструкцій на різні процеси роботи в бібліотеці, введено норми роботи в відділах довідково-бібліографічної роботи та комплектування літератури.

Створення відділу довідково-бібліографічної роботи стало важливою подією для бібліотеки. Довідково-інформаційна та бібліографічна робота дедалі ставала важливою ділянкою в обслуговуванні читачів. Завідуючою відділом було призначено Петрову Л.О. У відділі працювали досвідчені спеціалісти: ст. бібліографи О.І. Крест'янова, В.А. Прибил та їх молоді колеги С.В. Дугіна, Л.М. Бартишева. За всю багаторічну історію бібліотеки через відділ бібліографії, який неодноразово змінював свою назву від довідково-бібліографічного до відділу науково-бібліографічної роботи, пройшли багато бібліотечних спеціалістів.

Крім названих вище, у відділі працювали – В.В. Макєрова, Е.В. Сухих, З.Р. Кузнєцова, Є.М. Скороход, О.М. Білоцька, О.Ю. Колюх, Л.І. Клімова та багато інших. І сьогодні у відділі працюють досвідчені фахівці, майстри своєї справи – Наталя Михайлівна Семенюк (зав. відділом з 2004 р.), Світлана Володимирівна Вовченко, Ганна Дмитрівна Попазова.

У 1979 р. закладалися основи науково-бібліографічної діяльності – важливого напрямку роботи книгозбірні вищого навчального закладу. Було розпочато збір та бібліографування праць професорсько-викладацького складу інституту. Організатором цієї справи

була старший бібліограф **Олімпіада Іванівна Крест'янова**. До 45-річчя інституту вийшов перший випуск *«Библиографического указателя литературы (научные статьи сотрудников МИМСХ, изданные с 1932 по 1977 годы)»* тиражом 300 примірників. Видання такого покажчика стало не тільки бібліотечною, а і загальноінституційною подією, адже вузівська бібліотека в інформаційному середовищі свого навчального закладу завжди виконує дуже важливу функцію – збирання, збереження і розповсюдження наукової спадщини свого закладу.

Ідея створення подібного покажчика належала одному з активних читачів бібліотеки, найстарішому викладачу інституту – к.т.н. Гелелу Семеновичу Ялпачику, який безпосередньо приймав участь у створенні покажчика. Бібліографами була проведена велика дослідницька, бібліотечно-бібліографічна робота з пошуку публікацій в бібліотеках Києва, Харкова, Запоріжжя та різних архівах. В роботі над першим покажчиком крім О.І. Крест'янової, брали участь бібліографи Прибил В.А., Петрова Л.О., Макєрова В.В. Перше науково - бібліографічне видання бібліотеки містило публікації 257-и викладачів інституту.

Бібліографи назбирали і описали 1840 публікацій. «*Библиографический указатель литературы...*» поклав початок серії бібліографічних покажчиків, які відображали публікації науковців і викладачів навчального закладу за певний проміжок часу. Сьогодні бібліографами бібліотеки підготовлено вже сім випусків покажчика.

Серед здобутків бібліотеки того часу, було відкриття у 1978 році залу науково-технічної інформації.

У залі НТІ було виділено фонд реферативних, інформаційних, науково-технічних видань галузевих інформаційних центрів, а також патенти, винаходи, промкаталоги та інше. 23 інформатора та референта активно співпрацювали з бібліографами залу НТІ щодо інформування кафедри з наукової тематики, яку вона проводила. Особлива увага приділялась інформаційному забезпеченню науково-дослідної роботи інституту, господарних тем, які в той час бурхливо проводилися в інституті.

Для вирішення питань удосконалення бібліотечної роботи було створено методичну раду бібліотеки та комісію з наукової організації праці (НОП), до складу яких входили провідні фахівці. В цей час створюється Бібліотечна рада, головою якої було обрано к.т.н. Дідур В.А. Основна функція Бібліотечної ради – координування роботи бібліотеки з підрозділами інституту в питаннях інформаційного забезпечення навчально-освітнього, виховного та наукового процесів у навчальному закладі.

Бібліотека активно розвивалася. У 1977-1979 роках фонд бібліотеки зріс до 266992 прим. Основні показники роботи бібліотеки були такими: зареєстровано читачів - 5784, відвідувань - 210491, книговидача – 380370.

Фонди активно поповнювалися новими надходженнями. За період з 1977-1979 роки було отримано понад 77 тисяч нових видань, списано 33 тисячі.

Облік, технічна обробка, процеси каталогізації фонду – всі ці процеси виконували бібліотекарі відділу комплектування та обробки літератури, який на той час очолювала досвідчений спеціаліст Надія Іванівна Міщерякова. Пізніше відділом керувала Скороход Є.М., Верещагіна В.А., Мартинова В.П., Блохіна І.М.

Відділ комплектування і наукової обробки літератури – фундамент бібліотеки, перша ланка ланцюжка під назвою «бібліотека».

Саме тут книга або будь-який інший документ починає свій шлях до читача і закінчує його, відживши свій вік. З 1994 року відділом формування і наукової обробки фонду керує Ольга Миколаївна Прусенко – грамотний, стараний і працьовитий фахівець, яка вимогливо ставиться до своєї роботи.

Сьогодні у відділі працюють: головний бібліотекар – систематизатор Оксана Юріївна Колнох, бібліотекарі - Наталія Іванівна Маргарінт, Ірина Борисівна Сітько – всі вони фахівці з великим досвідом роботи. Сьогодні обов'язки фахівців відділу набагато складніші ніж 15-20 років тому. Комп'ютерні технології, автоматизація бібліотечних процесів вимагають від бібліотекаря більше технічних знань. Створення електронного каталогу, індексування

книг, редагування друкованого і електронного каталогів, облік і обробка періодики і багато інших процесів виконують фахівці цього відділу.

80-ті. Час змін: перебудова

У 1980 р. бібліотека інституту була визнана переможцем конкурсу до 110-ї річниці з дня народження В.І.Леніна серед бібліотек сільськогосподарських вузів СРСР. Співробітники бібліотеки були нагороджені премією і відвідуванням ВДНГ у Москві.

Визначною подією в житті інституту стало нагородження його у 1981 р. орденом Трудового Червоного Прапора за успіхи, досягнуті у підготовці висококваліфікованих фахівців сільського господарства і розвитку науки. З 1984 року бібліотека МІМСу приступила до здійснення програми переходу на нову Бібліотечно-бібліографічну класифікацію (ББК).

Процес цей був копіткий і довготривалий. Методичною радою бібліотеки було прийнято рішення щодо переводу на нову класифікацію тільки фондів і каталогів суспільно-політичної літератури. Класифікація технічних, сільськогосподарських наук на той час ще не була досконально розроблена, що надало підстави залишити відділи на УДК. Методичною службою спільно з відділом комплектування було розроблено *Перспективний план рекласифікації каталогів* згідно якого робота тривала до 2004 року. Другим етапом переводу фонду на ББК стало рекласифікація фондів художньої та мистецької літератури. Значну роботу в цьому напрямку проводив відділ комплектування і обробки літератури, який організував цю роботу, удосконалив довідково-пошуковий апарат, перевів необхідні відділи систематичного каталогу на ББК.

Значною професійною інновацією початку 80-х років було впровадження в роботу бібліотек нових бібліотечних стандартів, розроблених провідними бібліотеками та органами НТІ СРСР. «Золоте століття» бібліотечної стандартизації припало на кінець 70-х - початок 80-х рр. В цей час з'явилося близько 30 ГОСТів, що безпосередньо відносились до роботи бібліотечно-бібліографічних служб. Найважливішим з них був ГОСТ 7.1-84 на бібліографічний опис документів, який бібліотека вивчала і застосовувала у своїй роботі.

В ці роки активно формується фонд бібліотеки. Щорічно до бібліотеки надходило понад 4 тис. стандартів, до 16 тис. видань науково-технічної інформації, 18-20 тис. періодики. Навчальна література замовлялась згідно заявок кафедр, після перегляду тематичних планів, які надходили з 70-ти видавництв СРСР. Завдяки чіткій системі комплектування фонду і виконання замовлень бібліотеки видавництвами, рівень книгозабезпеченості дисциплін був достатньо високий.

У 80-ті на кафедрах почало збільшуватися кількість методичних кабінетів і бібліотечних пунктів, метою яких було формування фонду літератури згідно дисциплін кафедри і забезпечення нею практичних, лабораторних, курсових та інших робіт. У 1981 р.

таких бібліотечних пунктів було 9, а пізніше їх кількість зросла до 25. Всі вони активно співпрацювали з бібліотекою, де замовляли і отримували комплекти навчальної літератури для занять.

Значно поживається культурна робота: усні журнали, читачкі конференції ставлять за мету розширити світогляд студентів технічного вузу,

ознайомити їх із зразками світової літератури. В пошуках нових форм роботи із читачами у 1985 році народився літературно-музичний клуб «Ліра».

Ідея організації клубу належала старшому бібліотекарю

абонементу художньої літератури Ганні Петрівні Оксамитній. Тематика вечорів була різноманітна - вечір-романс «*Лишь только вечер опустится синий...*», «*О бардах замолвите слово*», «*Они судьбу не выбирали*», присвячений поетам М. Цвітаєвій, А. Ахматовій, Б. Пастернаку та багато інших. Клуб об'єднував близько 70 дійсних цінителів літератури, музики і мистецтва. Ними були викладачі, співробітники та студенти інституту. Участь у «Лірі» брали музиканти, поети міста Мелітополя. Це був острівець літературно-мистецького спілкування, де панувала особлива атмосфера. Клуб працював як бібліотечне об'єднання до 2000 р., а потім набув статусу університетського.

У 1985 році згідно рішення ЦНСГБ ВАСГНІЛ створюється Запорізьке обласне об'єднання з обслуговування сільськогосподарської науки і виробництва. До об'єднання увійшли 12 бібліотек установ аграрного профілю. Серед них 5 бібліотек науково-дослідних установ, 6 бібліотек навчальних закладів і відділ Запорізької обласної НБ ім. М. Горького:

1. Мелітопольський інституту механізації сільського господарства (МІМСГ, м. Мелітополь)
2. Радгосп-технікум Запорізької обласної дослідної станції
3. Ногайський радгосп – технікум (м. Приморськ)
4. Оріхівський сільськогосподарський технікум
5. Радгосп-технікум «Перемога» (м. Василівка)
6. Технікум гідромеліорації та механізації сільського господарства (м. Мелітополь)
7. Центральний науково-дослідний та проектно-технологічний інститут механізації і електрифікації тваринництва (м. Запоріжжя)
8. Український НДІ зрошуваного садівництва (м. Мелітополь)
9. Південне відділення Українського НДІ механізації сільського господарства (сmt. Якимівка)
10. Запорізька державна обласна дослідна станція
11. Розівська дослідна станція
12. Відділ сільськогосподарської літератури ОУНБ ім. М. Горького (м. Запоріжжя)

На бібліотеку МІМСГ, як на найбільш представницьку по складу фонду, довідково-пошукового апарату та основним показникам роботи, було покладено функції Головної бібліотеки. У квітні 1985 р. було проведено організаційну нараду з бібліотеками новоствореного об'єднання.

Змінювалися часи, вимоги, форми роботи, назви і підпорядкування бібліотек, але вже 27 років Запорізьке територіальне об'єднання сільськогосподарських бібліотек плідно працює. Найбільш активними є бібліотеки коледжів. Його теперішній склад виглядає так:

1. Наукова бібліотека ТДАТУ – Головна бібліотека об'єднання (м. Мелітополь)
2. Бібліотека Бердянського коледжу ТДАТУ (м. Бердянськ)
3. Бібліотека Василівського коледжу ТДАТУ (м. Василівка)
4. Бібліотека Запорізького коледжу ТДАТУ (м. Запоріжжя)
5. Бібліотека Мелітопольського коледжу ТДАТУ (м. Мелітополь)
6. Бібліотека Ногайського коледжу ТДАТУ (м. Приморськ)
7. Бібліотека Оріхівського сільськогосподарського технікуму (м. Оріхів)
8. Науково-технічна бібліотека НД Ін-ту зрошувального садівництва ім. М.Ф. Сидоренка УААН (м. Мелітополь)
9. Наукова бібліотека Південного філіалу ННЦ «ІМЕСГ» УААН (смт. Якимівка)
10. Науково-технічна бібліотека Ін-ту механізації тваринництва УААН (м. Запоріжжя)
11. Наукова бібліотека Запорізької с.-г. ДС Ін-ту олійних культур УААН (м. Запоріжжя)
12. Наукова бібліотека Розівської ДС Ін-ту зернового Господарства УААН (смт. Розівка)

Організація методоб'єднання сільськогосподарських бібліотек Запорізького регіону змінило статус бібліотеки. Вона стала Головною бібліотекою об'єднання з функціями методичного центру. У зв'язку з цим зростало значення методичної служби бібліотеки, яка тепер працювала не тільки на свою бібліотеку, але й на бібліотеки об'єднання. Головною бібліотекою щорічно проводилися і проводяться заходи з підвищення кваліфікації бібліотекарів (семінари, наради), аналіз діяльності роботи бібліотек об'єднання, консультування, відвідування на місцях.

Останнім часом, основна увага приділяється впровадженню комп'ютерних технологій в роботу бібліотек.

Методистами бібліотеки в різні періоди працювали: Іпатова Р.П., Чудакова Л.Г., Чигріна Н.В., Васильєва І., Блохіна І.М., Верещагіна В.А., Попова Н.П., Білоцька О.М.

Змінювався час, змінювалися вимоги до роботи бібліотеки. Робота методиста, розрахована на творчість, новаторство, досконале знання усіх бібліотечних процесів, вміння аналізувати і планувати роботу бібліотеки. Плинність кадрів на цьому місті була завжди, хоча статус методиста підвищувався: згодом - це вже була посада провідного методиста, а з 2008 – завідуючого сектором науково-методичної роботи. З 2010 цю посаду обіймає Ольга Вікторівна Почепня, молодий і перспективний методист, яка вміє навчатися, думати, аналізувати.

Завідуюча бібліотекою Носова Т.Т. у 1985 році вийшла на пенсію і керівником бібліотеки стала **Людмила Олексіївна Петрова**. Освічений, ґрунтований фахівець, професіонал своєї справи, людина закохана в книгу, читання.

Біографічна довідка:

Петрова Л.О. народилася у 1951 р. у Китаї, де батько служив кадровим офіцером. Свою бібліотечну діяльність розпочала зразу після закінчення школи, коли прийшла працювати у профспілкову бібліотеку медпрацівників м. Мелітополя. У 1974 р. заочно закінчила ХДІК і в той же рік прийшла працювати у бібліотеку МІМСГ на посаду бібліотекаря читального залу, згодом ст. бібліографа.

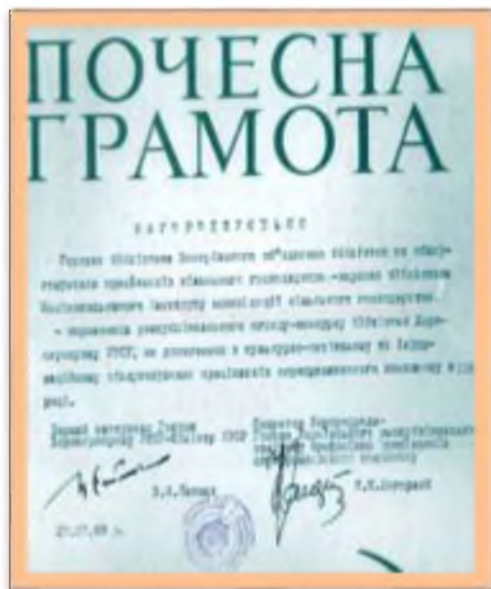
З 1979 р. очолила новостворений довідково-бібліографічний відділ, а з 1985 р. була призначена на посаду завідуючої бібліотекою. У 2003 р. ця посада змінюється на директора бібліотеки. З 1985 по 2008 рік Людмила Олексіївна керувала бібліотекою. Потім працювала завідуючою відділом обслуговування. Сьогодні - вона бібліотекар абонементу художньої літератури. 38 років віддано бібліотеці університету. «Книга - любов моя вічна...» – гасло з яким вона йде по життю.

У 80-ті роки бібліотека активно поповнює фонди новими виданнями. У 1980 р. фонд складає 267 тис. прим., 1985 - 301 тис., 1988 - 320 тис. Розпочалися часи нового «горбачовського» курсу держави на «прискорення, перебудову і гласність, плюралізм думок». Бібліотека отримувала необхідні кошти на комплектування літератури.

Щорічно бібліотека отримувала від 15 до 25 тис. нових надходжень. Пріоритет віддавався виданням навчального і наукового характеру. Книгозабезпеченість навчальних дисциплін щорічно покращувалась.

Бібліотека співпрацювала з кафедрами в питаннях забезпечення студентів навчальною літературою. Значно активізувався книгообмін між бібліотеками ВНЗ, який щорічно складав 2-4 тис. примірників. Бібліотека передплачувала понад 200 назв періодичних видань: майже усі журнали аграрного профілю, видання науково-технічної інформації, «толстые» літературно-художні журнали, які читачами зачитувалися «до дірок».

У 1987 році керівником інституту стає молодий 33-річний кандидат технічних наук Крижачківський Микола Людвигович, поціновувач поезії, згодом автор 5-х поетичних збірок: «Я в мире музыки живу» (1996), «О вечном» (1999), «Легенды души» (2001) та ін. Микола Людвигович прагнув перетворити інститут на навчальний заклад якісно нового рівня підготовки фахівців. У 1994 році його мрія здійснилася – МІМСГ отримав статус Таврійської державної агротехнічної академії (ТДАТА).

1988-й рік ознаменувався нагородженням бібліотеки Почесною Грамотою Держагропрому УРСР, як переможця республіканського конкурсу культурно-освітнього та інформаційного обслуговування читачів. Саме тому, у 1989 році було прийнято рішення про проведення у стінах нашої бібліотеки важливого бібліотечного заходу Всесоюзного рівня. У червні 1989 році, згідно рішення Центральної наукової сільськогосподарської бібліотеки (Москва), на базі бібліотеки МІМСГ була проведена Всесоюзна нарада-семінар вузівських бібліотек Держагропрому СРСР.

Тема наради-семінару була актуальною на той час: «Завдання бібліотек вузів Держагропрому СРСР у перебудові вищої школи». До Мелітополя з'їхалися бібліотечні працівники з більш ніж 150 бібліотек великого Радянського Союзу.

Це були представники сільськогосподарських вузів Росії, Азербайджану, Литви, Білорусії, Armenії, Грузії та ін. Наряду було проведено на високому організаційному та змістовному рівні.

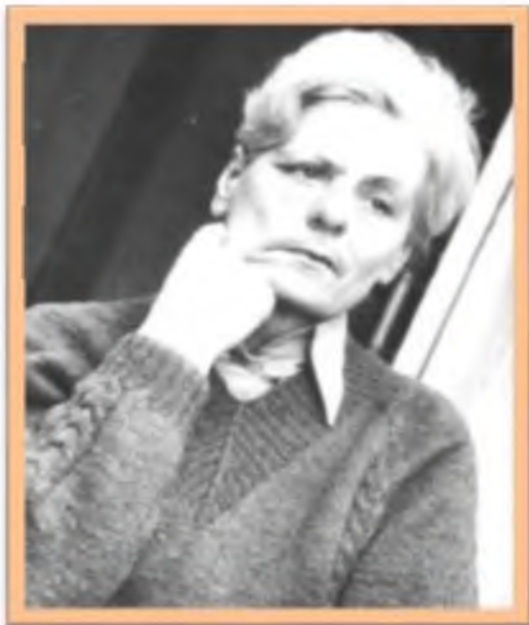
На виконання «Директиви міжнародних дій зі збереження бібліотечних матеріалів», прийнятої у 1986 р. Генеральною конференцією ЮНЕСКО та програми ІФЛА «Збереження і консервація» (1986), було закріплено основи державної політики у розв'язанні проблем зберігання, реставрації та консервації бібліотечних фондів, відображення цінних і рідкісних видань з фондів бібліотек у міжнародних програмах.

Головними бібліотеками країни (тоді ще СРСР), у період з 1987-1989 р. було проведено низка конференцій, семінарів для бібліотек всіх рівнів.

У січні 1989 р. завідувача бібліотекою Петрова Л.О. та завідувача відділом Скороход Є.М. брали участь у Всесоюзній науково-методичній нараді з питань рідкісних видань у фондах бібліотек вузів, яку проводила наукова бібліотека Ленінградського державного університету. Є.М. Скороход до конференції підготувала інформацію про стан роботи бібліотеки МІМСГ з рідкісним і цінним фондом.

У прагненні до вирішення важливого завдання збереження рідкісних і цінних видань бібліотеки, у 1989 р. виникла ідея створення нового підрозділу – відділу збереження фонду. Відділом керувала Є.М. Скороход.

Євгенія Миколаївна Скороход працювала у бібліотеці з 1978 по 1994 рік. До бібліотеки МІМСГ вона прийшла фахівцем з вищою освітою, маючи вже достатній досвід роботи у вузівській бібліотеці. За роки роботи у бібліотеці МІМСГ, вона працювала у всіх відділах бібліотеки на різних посадах – бібліотекарем, головним бібліотекарем, завідувачкою відділами. Досвідчена, творча, компетентна у всіх питаннях бібліотечної справи. За яку б справу не бралася Євгенія Миколаївна, робила її професійно і компетентно. Вона любила читачів, любила свою роботу. На жаль, тяжка хвороба перервала її життя у 1994 році. Євгенія Миколаївна була

наставником для багатьох молодих колег, які і сьогодні з вдячністю згадують про неї.

Саме Є.М. Скороход розпочала планомірну роботу з виявлення рідкісних видань з фонду нашої бібліотеки. Перша колекція нараховувала близько 400 видань, які були описані і включені до картотеки «Рідкісні видання».

Слід зазначити, що формування фонду рідкісних видань - справа кількох поколінь бібліотечних працівників нашої книгозбірні.

На жаль, раніше не всі бібліотекарі розуміли дійсну цінність фонду як матеріальної та духовної скарбниці для майбутніх поколінь. Багато цінних видань у нашій книгозбірні було просто списано з різних причин. Сьогодні в бібліотеці зберігається понад 2 тис. цінних і рідкісних видань. В різні часи у відділі книгозбереження працювали В.П. Бондаренко, В.В. Макерова, Є.М. Скороход, З.Р. Кузнєцова. Довгі роки, з 1994 по 2012 рік, відділом керувала Антоніна Семенівна Короткова, яка продовжувала роботу з формування рідкісного фонду бібліотеки. В цілому, 80- ті роки були часом позитивних змін і надій на краще в роботі бібліотеки.

90-ті. Незалежність

У 90-х роках в житті навчального закладу і бібліотеки відбулося багато зрушень. У 1993 р. за високий рівень підготовки інженерних кадрів, якісний професорсько-викладацький склад МІМСГ одержує ліцензію на освітню діяльність і проходить акредитацію на четвертий рівень. В тому ж році відкривається інженерно-економічний факультет, починає працювати кафедра переробки сільськогосподарської продукції.

У 1994 році змінився статус вузу - постановою Кабінету Міністрів України на базі Мелітопольського інституту механізації сільського господарства було створено Таврійську державну агротехнічну академію. Тож і бібліотека отримала статус бібліотеки академії – бібліотека Таврійського ДАТА. Із наданням вузу статусу академії, організації нових факультетів та спеціальностей, розпочався наступний етап його розвитку. Він перетворювався у значний освітній, науковий та культурний центр півдня України.

У 1997 році до складу ТДАТА приєднався Мелітопольський технікум гідромеліорації і механізації сільського господарства, що поклато початок створення регіонального науково-навчального центру.

Бібліотека завжди прагнула відповідати своєму навчальному закладу. У 1990 році бібліотека була визнана переможцем у Всесоюзному конкурсі наукових і науково-технічних бібліотек, за що отримала першу грошову премію у розмірі 1000 крб.

90-ті роки – це роки національно-державного будівництва самостійної держави Україна. Відбувалося багато змін у всіх сферах життя країни, у тому числі і у бібліотечній справі.

З 1992 р. розпочинався розвиток нового правового простору для культури взагалі і бібліотек зокрема. Законодавче забезпечення бібліотечної галузі знало фундаментальних змін.

Було прийнято такі документи:

- *Основи законодавства України про культуру (1992 р.).*
- *Про бібліотеки і бібліотечну справу: Закон України від 1995.01.27, № 32/95.*
- *Про затвердження Типових правил користування бібліотекою вищого закладу освіти Міністерства освіти України: Наказ Міносвіти України від 1998.08.31.*
- *Про Національну програму інформатизації: Закон України від 1998.02.04.*
- *Про затвердження Програми збереження бібліотечних та архівних фондів на 2000 - 2005 роки: Постанова КМ України від 1999.09.15, № 1716.*
- *Про невідкладні заходи щодо розвитку бібліотек України: Указ Президента України від 2000.03.22, № 490/2000.*

Враховуючи великий внесок бібліотек України у розвиток вітчизняної освіти, науки і культури і подальшого підвищення їх ролі у житті суспільства та підтримуючи ініціативу бібліотечної громадськості, у 1998 році Указом Президента було встановлено **Всеукраїнський день бібліотек**, який відзначається щорічно 30 вересня.

Разом з позитивними змінами мали місце і негативні процеси, що вплинули на розвиток бібліотек. Економічна криза 90-х років – важкий період в історії бібліотеки. Складовою перебудовного процесу стало національне-державне відродження в республіках СРСР. В країні розпалася система книговидання і централізованого книгопостачання бібліотек, зросли ціни, інфляція. Із-за фінансової скрути в державі скорочувалося комплектування усіх бібліотек. Працювати ставало складніше. Бібліотека пристосовувалася до нових умов. Через відсутність бюджетних асигнувань виникли труднощі у фінансуванні коштів на придбання літератури і у нашій книгозбірні.

Різно зменшилась передплата наукової періодики, скоротилось надходження нової літератури. Мова цифр і фактів – річ безперечна. Надходження фонду за роками:

1986 - 20 тисяч прим.

1991 - 17 тисяч прим.

1992 - 9 тисяч прим.

1994 - 7 тисяч прим.

З 1996 по 1999 роки надходило від 2 до 4 тисяч. прим. щорічно.

Відсутність необхідної кількості навчальних і наукових видань, спонукає читачів переміститися до читальних залів бібліотеки.

Кількість відвідувань у читальних залах значно збільшилась. Щодня читальний зал відвідувало понад 450 читачів. Така ситуація змусила додатково збільшити чисельність працівників читального залу до 5 співробітників.

Провідним бібліотекарем читального залу у той час працювала Попова Наталія Петрівна, а згодом Людмила Миколаївна Фролова, обидві педагоги за фахом. У ці роки особлива увага приділялась формуванню фондів читального залу. Для забезпечення навчального процесу у вузі, всі нові надходження обов'язково передавалися в читальний зал. Великий читальний зал бібліотеки був завжди улюбленим місцем читачів, особливо студентів. В за-

Н.П. Попова

тишному красивому залі, окрасу якому додають багатолітні пальми, можна спокійно зануритися у вивчення необхідної літератури, переглянути фахову періодику або просто відпочити, гортаючи цікаві журнали. У читальному залі щомісячно проходять відкриті перегляди видань різної тематики, заходи бібліотеки.

Спокійну, доброзичливу атмосферу створюють фахівці бібліотеки. З дня відкриття залу тут

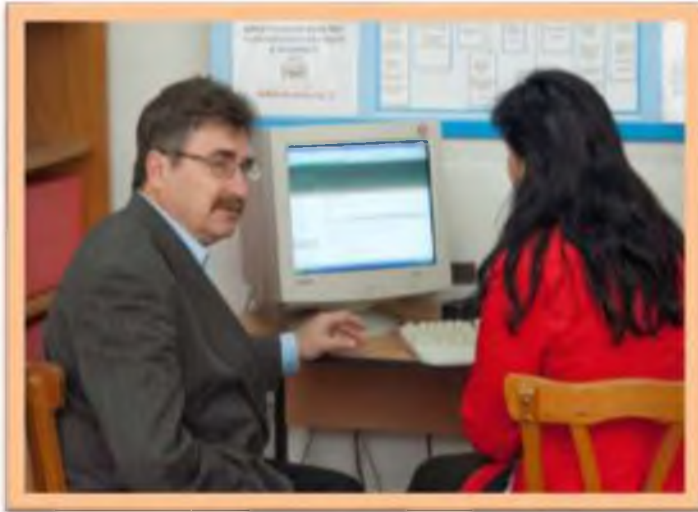
працювали: Мірошніченко Н.В., Герасимова Л., Гусєва В.І., Маргарінт Н.І., Зубкова Л., Скороход Є.М., Новах Р.М., Білоцька О.М., Попова Н.П., Качан С.Л., Клімова Л.І., Сирцова О.І. та багато інших бібліотекарів.

Сьогодні у читальному залі читачів обслуговують провідний бібліотекар С.І. Орлова і бібліотекар Т.О. Ласигіна.

У 1990 році згідно постанови Держкомітету СРСР з праці і соціальним питанням, враховуючи, що бібліотека виконувала функції обласного методичного центру сільсько-господарських бібліотек Запорізької області, вона була переведена до II категорії з оплати праці.

Таке рішення створило більш широкі можливості для вдосконалення структури бібліотеки та стимулювання праці бібліотекарів.

З 1991 року читальний зал науково-технічної інформації (НТІ) трансформувався у сектор НТІ, а пізніше у сектор науково-інформаційних ресурсів (НІР) з читальним залом на 25 місць. Понад 25 років цією структурою керує Володимир Іванович Мартинов – бібліограф – професіонал, знавець своєї справи.

З його приходом до залу НТІ, робота значно похва-

вилась і набула нових форм і змісту.

Основне завдання сектору - здійснення інформаційного супроводження наукових досліджень вузу. Сектор обслуговує керівників наукових тем в режимі індивідуального інформування. Володимир Іванович завжди професійно, зацікавлено підходить до запитів викладачів, науковців, тим самим створює творчу атмосферу у роботі сектору.

Викладачі, співробітники і всі інші категорії інформуються шляхом масових форм – Днів інформації, Днів кафедр, наданням консультацій. Багато років поспіль Мартинов В.І. проводить заняття з основ наукових досліджень для магістрів, консультує аспірантів.

Традиційним стало проведення Дня аспіранта, Дня молодого науковця, занять з основ пошуку наукової інформації для магістрів.

80-90 – ті роки відзначились кадровими змінами. Прийшло нове покоління бібліотекарів. Вони були різні – досвідчені і молоді.

Прийшли у 80-х і залишилися надовго: *Попова Н.П. (1983), Нєчаєва Т.О. (1984), Білоцька О.М. (1984), Мартинов В.І. (1986), Байбєрова Л.І. (1986), Мартинова В.П. (1988), Вовченко С.В. (1989), Семенюк (Тараторкіна) Н.М. (1989).*

У 90-х прийшли: *Коротун І.М., Колюх О.Ю., Качан С.Л., Орлова С.І., Голодова С.О., Цикало О.В. – усі у 1990 р.; Дьоміна (Мосюр) О.В. (1993), Мирна Н.Л. (1993), Фролова Л.М. (1994), Попазова Г.Д. (1995).*

Закінчувалося друге тисячоліття. Тисячоліття виключно традиційних джерел інформації. Старання попередніх поколінь бібліотекарів не були марними: зростав фонд, збільшувалась кількість читачів, удосконалювались форми і методи роботи. Бібліотека МІМСГ – ТДАТА на початок 2001 року мала 333185 прим. фонду, понад 5 тис. нових надходжень за рік і 6300 користу-

вачів. Книжкові і читацькі ресурси обслуговували 30 висококваліфікованих співробітників.

З розширенням масштабів діяльності академії, відкриттям нових спеціальностей, розширювалось коло завдань і функцій бібліотеки. У третє тисячоліття бібліотека входила з мріями і планами подальшого розвитку через впровадження новітніх комп'ютерних технологій.

Нове тисячоліття – нові технології

На початку третього тисячоліття університетські бібліотеки починають відчувати значний вплив глобалізації, неупинного розвитку інформаційних технологій. Реформування вищої школи України, приєднання у 2005 р. до Болонської Угоди, впровадження у її діяльність новітніх освітніх технологій, зажадало значного посилення ролі бібліотек вищого навчального закладу у інформаційному забезпеченні навчального і наукового процесів ВНЗ.

Саме такі вимоги спонукали до впровадження процесу комп'ютеризації бібліотеки. Всі роки впровадження комп'ютеризації бібліотеки можна умовно поділити на етапи, які змінювались та ускладнювались відповідно до поставлених завдань. Спочатку йшов процес вивчення інформації щодо автоматизованих бібліотечних програм, досвіду колег, які вже приступили до процесів автоматизації. Провідні фахівці бібліотеки відвідували семінари, конференції, де головним питанням було – впровадження нових комп'ютерних технологій. Було прийнято рішення про придбання програмного продукту, розробленого фахівцями російської ДПНТБ.

У 2005 році бібліотека отримала 7 нових персональних комп'ютерів і придбала міні-версію АБІС «ІРБІС -32», розраховану на 25 тис. записів. Фахівці відділів комплектування і обробки та науково-бібліографічної роботи перші з бібліотеки самотужки вивчали теоретичний матеріал, інструкції щодо роботи на ПК, російський ГОСТ 7.1-2003 з бібліографічного опису документів.

Більш жваво робота пішла з приходом до бібліотеки О.В. Квашук, якій

надали функції відповідального фахівця за впровадження нової програми, процесів автоматизації та комп'ютеризацію бібліотеки. Підготовка інструкцій, листування з розробниками програми, заняття з бібліотекарями і бібліографами – все це зацікавлено робила Олена Вікторівна. Спеціалісти, зайняті створенням Електронного каталогу, брали участь у семінарах бібліотек за-

порізького регіону, присвячені питанням комп'ютеризації бібліотек.

З 2006 року бібліотека розпочала створення Електронного каталогу (ЕК), визначення баз даних. У перший рік було створено 4 бази даних (книг-нові надходження, аналітика, автореферати та дисертації, видання НТІ) – всього 2 тис. записів. Бібліотека була підключена до мережі ІНТЕРНЕТ. Це було початком комп'ютеризації. Крок за кроком, помиляясь та вивчая досвід інших, ми йшли вперед.

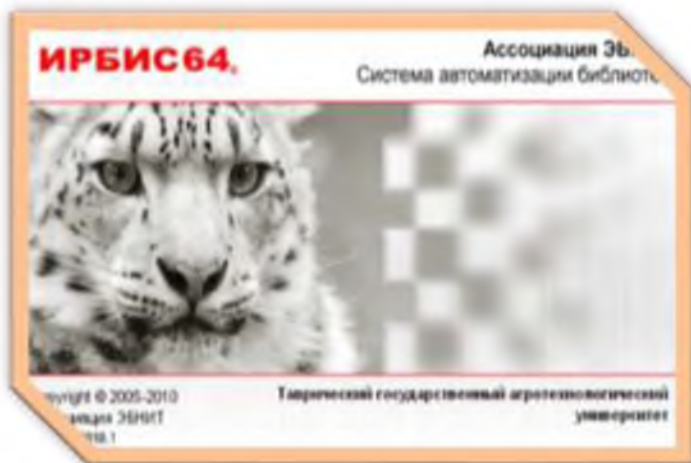

З 2007 року методичною радою бібліотеки було прийнято рішення про ретроконверсію - введення до ЕК видань попередніх років. Методичною службою було розроблено і прийнято перспективний план ретровводу видань до ЕК на 2007 -2012 роки, який визначав послідовність введення книг.

Було визначено першочергове введення видань українською мовою з 1990 р., цінних і рідкісних видань та фонд абонементу навчальної літератури – найважливішого для забезпечення навчального процесу.

План декільна разів змінювався, корегувався. Динаміка зростання ЕК така: 2007 – 13,5 тис., 2008 – 18 тис., 2009 - 26 тис., 2010 – 32 тис., 2011 - 40 тис.

У 2010 р. керівництвом університету (ректор, професор В.М. Кюрчев), вченою радою ТДАТУ було прийнято рішення про удосконалення процесів автоматизації та компютеризації бібліотеки університету.

На виконання даного рішення було придбано нову версію «ІРБІС – 64», 11 нових комп'ютерів, МФУ, ДБЖ (джерело безперебійного живлення), 2 комутатора, введено до штату бібліотеки посаду інженера. Використання ІРБІС – 64 у роботі бібліотеки надавало широке коло можливостей впровадження, практично всіх технологічних процесів, орга-

нізацію обслуговування користувачів в автоматизованому режимі, а також вирішення всіх важливих завдань.

Зважаючи на важливість удосконалення роботи в напрямку комп'ютеризації бібліотеки, за рахунок власних штатів було сформовано відділ інформаційних технологій і комп'ютерного забезпечення (ІТКЗ). Для користувачів бібліотеки у жовтні 2010 р. було відкрито Зал електронних ресурсів, який став структурною складовою відділу ІТКЗ.

Відкриття Залу електронних ресурсів – подія, яка змінювала систему обслуговування користувачів, ставлення читача до бібліотеки, як інформаційного закладу.

Тепер читач отримував не тільки друковані видання, а й електронний інформаційний продукт. Усі категорії користувачів набули можливість доступу до віддалених джерел інформації, повнотекстових

електронних видань та БД бібліотеки, у т.ч. навчально - методичних матеріалів (НМК) кафедр Таврійського ДАТУ.

Швидкими темпами зростає попит на електронні ресурси, комплектування яких було розпочато у 2007р. Сьогодні їх кількість дорівнює понад 500 CD і близько 18 тис. повнотекстових документів.

Новий відділ ІТКЗ очолила Наталія Миколаївна Лук'янова – бібліотекар-професіонал з 25-річним досвідом роботи. Перший склад відділу: О.І.Сирцова, інженер Д. Нечитайло. Починати було непросто - все починалось майже з нуля, але було цікаво.

У складі відділу сьогодні працюють – Андрєєва Г.Ю., Журавська А.Г., інженер – Гапоненко А.С. Це відділ молодих, беручих та завзятих фахівців, яким комп'ютерні технології близькі і зрозуміліші, ніж іншим. Для всіх - це достатньо нова справа, новий напрямок роботи, але вчитися новому – це завжди цікаво.

Важливим етапом комп'ютеризації бібліотеки стала розробка і представлення веб-сайту бібліотеки у ІНТЕРНЕТ, який запрацював з вересня 2011 р.

Власний Web - сайт (www.lib-tsaa.in.ua) - візитна картка бібліотеки у світовому інформаційному просторі. Веб-сайт став нашим дієвим інформаційним ресурсом. Електронний каталог, оголошення, інформація про бібліотеку, віртуальні виставки, бібліографічні

посібники – все це можна знайти на сайті. Бібліотека продовжує активно працювати на віддаленого користувача і постійно удосконалює інформативність сайту та його дизайн.

Розвиток комп'ютерної техніки та інформаційних технологій докорінно змінив ритм життя бібліотеки. Майже усі процеси у бібліотеці відбуваються з використанням комп'ютерної техніки та ІНТЕРНЕТ: роздрукування карток, рекламної продукції бібліотеки, усі процеси створення ЕК, електронної картотеки книгозабезпечення, бібліографічних посібників, електронна доставка документів користувачам, виконання довідок тощо.

Процес автоматизації надав унікальну можливість опрацювання інформації та здійснення автоматизованого багатоаспектного її пошуку в ІНТЕРНЕТ.

Новий статус – наукова

Бібліотека, навчальний заклад – живий організм. В них відбуваються процеси пошуків, структурної перебудови, оновлення, зміни поколінь і зміни керівників. З 2006 року ректором ТДАТА став Володимир Миколайович Кюрчев, професор, Заслужений працівник освіти України, колишній випускник МІМСГ. З 2007 року академія отримує статус університету і стає Таврійським державним агротехнологічним університетом (ТДАТУ). Значною віхою тих років стає отримання ТДАТУ найвищого IV рівня акредитації.

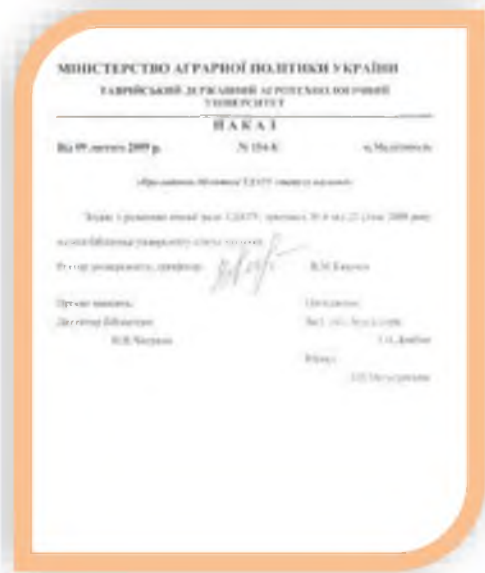
У бібліотеці також наступив час кадрових змін. У 2008 році бібліотеку очолила **Чигрина Наталія Вікторівна** – енергійна, ділова жінка, яка прагнула створення позитивного іміджу бібліотеки, формування її надійної репутації серед університетської громадськості, удосконалення роботи бібліотеки, укріплення матеріальної бази.

Біографічна довідка:

Наталія Вікторівна Чигрина народилася у 1958 р. у м. Чернівці. У 1975 р. закінчила школу і в той же рік вступила до Мелітопольського культпросвітницького училища, яке закінчила у 1977р.

Першим робочим місцем була бібліотека Технічного училища № 4, де спочатку працювала бібліотекарем, а згодом зав. бібліотекою. У 1984 р. Наталія Вікторівна прийшла на роботу в бібліотеку МІМСХ на посаду методиста. Працювала і навчалася на заочному відділенні ХДІК, який закінчила у 1985 р. У 1984 перейшла на роботу до бібліотеки кабінету політпросвіти міського комітету КПУ, де працювала до 1987 року. А далі була робота у бібліотеці ВПШ при ЦК КПУ (м. Київ), Республіканській ВШ управління АПК. Повернувшись до Мелітополя у 1990 р., прийшла на роботу до бібліотеки технікуму гідромеліорації і механізації сільського господарства, де працювала до 1994 р. бібліотекарем, завідуючою бібліотекою.

У 1994 р. Чигрина Н.В. повертається до роботи у бібліотеку МІМСГ, де працює до 2000 р. провідним методистом, а з 2000 по 2008 рр. – зав. відділом обслуговування. З лютого 2008 по липень 2010 р. – директор наукової бібліотеки. У 2010 р. вона захистила кандидатську дисертацію на тему «Соціально-комунікативні функції читання». З 2010 р. перейшла на викладацьку роботу.

У лютому 2009 році відбулась визначна подія для бібліотеки: рішенням вченої ради університету бібліотека отримала статус наукової, про що свдчив наказ ректора № 154 –К від 09.02. 2009.

Підставою для прийняття цього рішення стали наступні аргументи. Бібліотека Таврійського ДАТУ для всіх галузевих бібліотек регіону є координаційним та організаційно-методичним центром з 1985 року.

По-друге, бібліотека університету формує наукові фонди, які складають 20 відсотків від загальної кількості, здійснює бібліотечно-інформаційний супровід науково-дослідних робіт, що проводяться в університеті; здійснює підготовку науково-допоміжних бібліографічних посібників згідно з темами науково-дослідних робіт; забезпечує бібліотечно-бібліографічну класифікацію документів, підготовку аналітичних оглядів, рефератів, тематичних добірок та ін.; створює бази даних різної тематики.

Отримання статусу наукової бібліотеки було важливою сходинкою в історії бібліотеки, яка надавала бібліотеці більш вагомого значення в університетській інфраструктурі. В той же час науковість накладала певні зобов'язання і, насамперед, це стосувалось формування наукового фонду і проведення наукової роботи у бібліотеці.

Фонди наукової бібліотеки до 2010 р. зросли і налічували 358918 прим. (у 2001р.-333185 прим.). Щорічно фонд оновлювався новими виданнями, яких надходило до бібліотеки 4-5 тис. прим. Повільне зростання фонду було обумовлено певними причинами: постійним зростанням цін на книги, періоду, труднощами з фінансування.

Змінювалася сама система комплектування бібліотек ВНЗ. З появою електронних видань, які надходили до бібліотеки, поступово втрачалася необхідність масового отримання підручників. Усе менше бібліотека отримувала «масиви» - навчальні видання у великій кількості (100-300 прим.).

Наукові видання стали занадто дорогими. Книжковий ринок українських видань не забезпечував потреби вузівських бібліотек у необхідній літературі. На перший план у забезпеченні навчального процесу виходили типографії і друкарські лабораторії самих ВНЗ, які друкували методичні та навчальні посібники.

Така ситуація вирішувала питання оперативного забезпечення навчання, але бібліотеки втратили можливість отримання фундаментальних, енциклопедичних, поліграфічно-досконалих видань, які надходили у 70-90-х роках.

З 2009 року, згідно з розпорядженням ректорату, було розпочато формування фонду електронних ресурсів бібліотеки ТДАТУ.

У період з 2009-2010 рр. до бібліотеки надійшло 885 документів на CD - дисках з навчально-методичними комплексами з дисциплін, що викладаються на кафедрах університету.

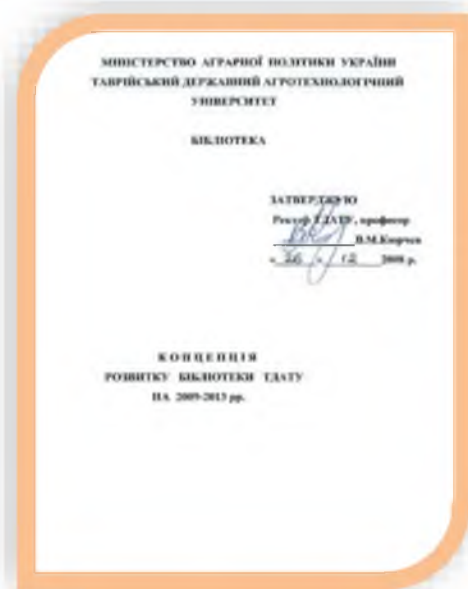
Для посилення методичного впливу на роботу наукової бібліотеки і методичного об'єднання, було створено сектор науково-методичної роботи.

Завідувачем сектором стала О.М. Білоцька, яка до цього працювала у бібліотеці завідуючою відділом, провідним методистом. Науково-методична робота була спрямована на надання методичної і практичної допомоги, пошук і впровадження сучасних інновацій, підвищення кваліфікації кадрів. У 2008-2010 роках було оновлено документацію бібліотеки, розроблено і прийнято на методичній раді наукової бібліотеки перспективні плани з різних напрямків бібліотечної роботи: перевірки фонду, рекласифікації, ретровводу фонду, підготовки та видання науково-допоміжних бібліографічних покажчиків. Значно поживалася робота методичного об'єднання. Було відвідано бібліотеки ЗТО, щорічно проводилися семінари.

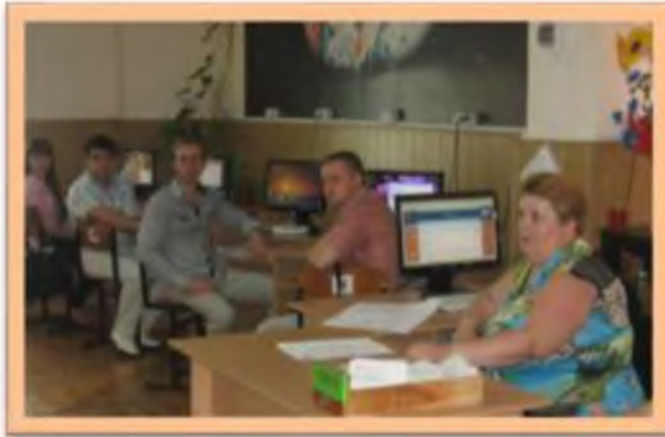
Директором, методичною радою було розроблено і прийнято «Концепцію розвитку бібліотеки ТДАТУ на 2009-2013 рр.», де було визначено пріоритетні напрямки та основні завдання діяльності бібліотеки. Насамперед, це бібліотечно-інформаційне забезпечення навчального, освітнього і виховного процесів, інформаційно-бібліографічний супровід наукових досліджень за профілем університету, культурно-просвітницька робота серед студентської молоді.

З появою нових факультетів, спеціальностей корегувався профіль комплектування фонду, збільшувалась кількість користувачів бібліотеки. Рівень роботи бібліотеки можна проілюструвати цифрами. У 2007-2010 роках кількість зареєстрованих користувачів становила близько 7600, видача документів яким складала понад 700 тисяч.

Послугами МБА користувалися 57 абонентів.

Щорічно випускалося 10-12 науково-бібліографічних покажчиків, серед яких найважливіший - 7-е видання науково-бібліографічного покажчика «Публікації працівників ТДАТУ 2005- 2010 рр.» (2654 назви).

Традиційними стали заняття з інформаційної культури для студентів 1 курсу та практикуми з наукового пошуку інформації для магістрів.

Для бібліотек, які є центром культури у вищих навчальних закладах, гуманітарне просвітництво завжди було одним із головних завдань. Поступово в роботу бібліотеки впроваджувалися інноваційні, більш живі

та цікаві форми проведення заходів. Змінювалася сама концепція проведення культурно-просвітницьких і інформаційно-ділових заходів. Вони ставали більш сучасними, дієвими. Заходи до знаменних дат проводилися у Центрі культури і дозвілля, на широку аудиторію студентів. В заходах використовувалися мультимедійні засоби. Серед вересневих заходів традиційним став Місячник першокурсника.

Усний журнал-знайомство «Читач і бібліотека» для студентів 1 курсу змінив формат подачі інформації про бібліотеку. У 2010 році було розроблено і проведено Презентацію наукової бібліотеки «Бібліотечна стежина в освіті» з застосуванням мультимедійних засобів.

Особливими подіями стало проведення літературно - художнього журналу «Весна Перемоги» до 65-річчя Перемоги та літературно-історичної години «Вогонь пам'яті» до Дня визволення м. Мелітополя.

Поезія, музика, документальні кадри - надали потужний емоційний сплеск як для молоді, так і для усіх учасників заходів. До роковин Чорнобильської трагедії у ЦКД для студентів всіх курсів і факультетів було проведено урок-реквієм «Дзвони Чорнобиля». Головними героями дійства були безпосередні учасники тих подій - 7 викладачів та співробітників ТДАТУ.

Демонстрація документального фільму про чорнобильські події, підсилювало сприйняття страшної трагедії.

Серед заходів-інновацій були такі: Тиждень бібліотеки – «Віват бібліотека!», присвячений Всеукраїнському дню бібліотек; «Зустріч з цікавими людьми» - зустріч з мелітопольською письменницею Наталією Чорнобривцевою. Вперше наукова бібліотека провела «Тиждень факультету», «День аспіранта».

У 2009 році бібліотека представила свій головний інформаційний ресурс в ІНТЕРНЕТІ. Асоціація «ІРБІС Україна» розмістила на своєму хості електронний каталог НБ ТДАТУ. На сайті університету з'явилася WEB-сторінка наукової бібліотеки, яка надавала можливість представляти інформацію про заходи бібліотеки, бібліографічні посібники у форматі PDF тощо. З метою інформування університетської громади щодо діяльності бібліотеки та формування позитивного іміджу бібліотека почала активно співпрацювати з університетською газетою «АгроТаврія», де щорічно розміщувалося 10-12 матеріалів про роботу наукової бібліотеки.

Роботу бібліотеки протягом останніх років (2007-2009) забезпечували 32 співробітники, 16 з яких мали вищу освіту і великий досвід роботи. 16 фахівців мали середню фахову освіту.

Ядро колективу складали бібліотекарі, не байдужі своїй професії. Кожен з них вклав свій професіоналізм, ентузіазм на виконання своєї справи.

Отже, непрості реалії останніх років : демографічна «яма», недофінансування - суттєво вплинули на усі бюджетні установи, у т.ч. і на університети. Процеси оптимізації у 2009 р. торкнулися і бібліотеки. Штат бібліотеки було зменшено на 5 посад. Така ситуація змусила керівництво бібліотеки провести структурні зміни у бібліотеці. Було об'єднано абонементи наукової і навчальної літератури. Відділ збереження фонду було розформовано, функції відділу перерозподілено між іншими підрозділами.

На томість, у структурі бібліотеки організувався новий підрозділ - відділ інформаційних технологій і комп'ютерного забезпечення.

У 2010 році наукову бібліотеку очолила новий керівник –
Ольга Миколаївна Білоцька.

Біографічна довідка:

Білоцька О.М народилася у 1958 у м. Слов'янськ на Донеччині. З 1976 по 1980 рр. навчалася у Харківському державному інституті культури, де отримала кваліфікацію бібліотекар-бібліограф. Трудову діяльність розпочала у Луганській обласній універсальній науковій бібліотеці ім. Горького на посаді бібліотекаря відділу обробки фонду.

Згодом працювала там же старшим методистом. У 1982 р. переведена в Луганське обласне управління культури на посаду старшого інспектора по бібліотекам. У 1984 р. переїхала до Мелітополя.

З вересня 1984 р. працює у бібліотеці МІМСТ. Працювала на посадах бібліографа, ст. бібліотекаря, завідуючої довідково-бібліографічного відділу, зав. сектором науково-методичної роботи.

З серпня 2010 р. - директор наукової бібліотеки.

У 2010 році у НБ відбулася значна зміна кадрів. На посади керівників підрозділів стали досвідчені фахівці бібліотеки. Завідуючою сектором науково-методичної роботи стала О.В. Почепня, завідуючою відділом обслуговування користувачів – С.О. Голодова, завідуючою відділом інформаційних технологій і комп'ютерного забезпечення – Н.М. Лук'янова.

У 2000-х роках бібліотека поповнилася новими працівниками: Кас'янова Т.О. (2001), Ревега Н.В. (2002), Сирцова О.І. (2004), Кулікова Я.С. (2004), Ласигіна Т.О. (2003), Романова Р.Б. (2005), Цикало О.В. (2007), Андрєєва Г.Ю. (2008), Лук'янова Н.М. (2009), Почепня О.В. (2009), Сітько І.Б. (2010), Журавська А.Г. (2011).

Колекції наукової бібліотеки

Впродовж багатьох років бібліотекарі наукової бібліотеки формують колекції видань, які притаманні саме вузівській бібліотеці. Бібліотека в інформаційному середовищі університету виконує дуже важливу функцію : збирання, збереження і розповсюдження наукової спадщини свого закладу. Співробітники наукової бібліотеки докладають чимало зусиль, щоб не тільки зробити доступним для користувача книжковий фонд бібліотеки, але й надати відомості про розвиток науки в університеті, про сам навчальний заклад, його вчених, діяльність наукових шкіл.

Особливу цінність являють собою підручники, посібники написані вченими університету. Гордість бібліотеки - **авторський фонд викладачів університету**, який збирається і зберігається відділом науково-бібліографічної роботи. Тут зібрані понад 300 авторських видань підручників, навчальних посібників та наукових видань викладачів та науковців університету. Довоєнні видання, на жаль, не збереглися. Відомо, що одне з них належало першому професору МПМСГ Акіму Акімовичу Вербіну. «Указания по посеву и уходу за негрятянским просом на 1938 год: научное издание», видане в Мелітополі у 1938 році. Бібліотека має тільки ксерокопію цього видання.

З найперших збережених видань – «Основные теоретические положения к лабораторным

работам по электротехнике: учебное пособие для студентов заочного факультета» доцента Г.А. Фридберга (1963), «Измерительный инструмент и приборы в ремонтной мастерской» І.С. Серого (1964), «Ремонт агрегатов систем живлення і мащення дизелів» (1964) викладачів О.П. Смелова, І.П. Удалова, В.Ю. Черкуна, М.В.Нагорного та багато інших. За останні 5 років надійшли понад 60 видань підручників та навчальних посібників викладачів Гвоздєва О.В., Дідура В.А, Куценко Ю.М., Ломейко О.П., Вороновської О.В., Назарової О.П., та інших. Також бібліотекою з 1938 року збираються наукові праці, збірки, матеріали науково-практичних конференцій, які видає університет. З початку свого існування бібліотека збирає і описує публікації професорсько-викладацького складу університету. За часи існування бібліотеки підготовлено і видано 7 випусків науково-допоміжного бібліографічного покажчика «Публікації викладачів Таврійського ДАТУ», який охоплює період з 1932 по 2011 роки.

Також у 2006 році було започатковано біобібліографічну серію «Провідні викладачі Таврійського ДАТУ», випуски якої присвячені професору В.Ю. Черкуну, д.е.н., професору В.А. Рудьєву, д.т.н., професору, чл.-кор. НААН України В.Т. Надикту, д.т.н., професору В.В. Овчарову, д. соціологічних наук Чигрину В.О., к.т.н. В.Я. Жаркову.

Надбанням бібліотеки також є **колекція дисертацій і авторефератів**, з якими можна працювати у секторі науково-інформаційних ресурсів. Сьогодні ця колекція налічує 129 дисертацій та близько 4 тис. авторефератів. Найперша дисертація з фонду бібліотеки, датована 1937 роком – «Исследование движения автомобиля при заносе: диссертация на ученую степень канд. техн. наук» інженера Я.М. Певзнера.

Сьогодні до традиційних друкованих видань колекції додається близько 150 дисертацій та авторефератів в електронному варіанті.

В університеті працює дві спеціалізовані ради з захисту докторських і кандидатських дисертацій. Колекція формується за основним профілем університету - механізація та електрифікація сільського господарства.

Серед колекції найбільшу цінність для бібліотеки представляють дисертації та автореферати викладачів нашого університету. З найперших, датований 1950 роком, автореферат М.М. Ємельянова «Исследование параметров тепловых процессов дизеля Д-35», П.І. Городецького «Сопротивление плуга при глубокой пахоте черноземных почв южного Урала» 1953 року.

У 2011 р. науковою бібліотекою було підготовлено науково-допоміжний покажчик «Докторські та кандидатські дисертації у фондах наукової бібліотеки ТДАТУ», який в хронології відображає ретроспективу даних видань. Вони дозволяють прослідити напрями розвитку науки в університеті за багато років.

Окрасою та цінним надбанням бібліотеки є **колекція рідкісних і цінних видань**. Рідкісні видання почали виділяти в окремий фонд з 1989 року.

Сьогодні він налічує понад 2 тис. примірників. У фондах бібліотеки зберігається близько 30 дореволюційних видань.

Особливу увагу привертає найстаріше видання колекції *«Описание растений Российского государства с их изображениями»* П. Палласа (1786 г.), повне видання *«Энциклопедического словаря Брокгауза и Ефрона : [в 86 т.]* (СПб, 1890-1907 pp.), *«Історія землі»* М. Неймайра у 2-х томах (1904 р.) та інші видання.

Враховуючи аграрний профіль університету, наукова бібліотека весь час формувала галузевий фонд сільськогосподарського напрямку.

Серед цінних видань зберігаються видання професора Г. Кюне *«Сельскохозяйственное машиностроение: руководство для инженеров, техников и студентов»* (1931 р.), *«Селекция кукурузы, кормовой свеклы и других корнеплодов,*

масличных растений и кормовых злаков» професора К. Фрувирта (1914 р.), праці В.В. Докучаєва *«Наши степи прежде и теперь»* (1936 р.) та *«Избранные сочинения»* в трех томах, К.А.Тимирязева *«Жизнь растения: десять общедоступных чтений»* (1936 р.), *«Жизнь растений»* професора А.Кернера фон-Марилауна (1903 р.), *«Земледельческая механика»* В. Горячкіна (1919 р.), *«Курс почвоведения проф. С. А. Захарова»* (1931 р.), *«Почвенный поглощающий комплекс. Растение и удобрение»* К.К. Гедройца (1935), *«Кормообрабатывающие машины»* А. В. Кузьмичева (1938 р.) та інші.

Рідкісні видання - найцінніша частина бібліотечного фонду наукової бібліотеки. Тому його вивчення, збереження і забезпечення доступу до нього сучасним та майбутнім поколінням є одним з найважливіших завдань бібліотеки. З 2012 року поновлена активна робота з фондом рідкісних і цінних видань. У фондах відділів та архіву виявляються видання, які раніше не були відібрані і описані для колекції РЦВ.

При перевірці фонду були виявлені видання, серед яких *«Сборник физических констант»* под редакцией проф. Я. Г. Дорфмана и С.Э. Фриша (1937 г.). Викладачем університету Тищенко Ю.М. подаровано *«Сочинения Лермонтова с портретом его, двумя снимками с почерка и статьей о Лермонтове А. Н. Пытина»*, в двух томах (СПб., 1887); *«Сочинения А.И. Герцена и переписка с Н.А. Захарьиной»* (т.3) (1905 г.); несколько томов полного собрания сочинений Л.Н.Толстого (1913 г.); сборник В. Сережникова *«Чтец»* (1926 г.) и *«Справочник по номографии»* под ред. проф. Н.А. Глаголева (1937 г.).

Останнім часом бібліотека почала формування рідкісних і цінних видань на електронних носіях. Серед останніх Прандтль, Л. Гидро - и аэромеханика: учеб. пособие: пер. с нем. т. 2. Движение жидкостей с трением и технические приложения / Л. Прандтль, О. Титъенес. - Электрон. текстовые дан. (1935г.); Данилевский, В. В. Русская техника (1947); Ветроустановки и ветроустановки: учеб. пособие Е. М. Фатеев (1948).

Сьогодення. Наукова бібліотека – центр інформації і культури

«Без книги немає університету..»

Таврійський державний агротехнологічний університет сьогодні — це навчально-науково-виробничий комплекс (ННВК), який об'єднує коледжі, науково-дослідницькі та виробничі структури регіону Південно-Східної України. Підготовка фахівців здійснюється за денною, заочною та екстернатною формами навчання. На базі освітньо-професійних програм відбувається ступенева підготовка: - бакалавр - спеціаліст - магістр - аспірант. Студенти університету отримують спеціальності на п'яти факультетах денного навчання і заочному факультеті за одинадцятьма спеціальностями.

Сьогодні бібліотека університету– центр інформації та культури. За роки свого існування бібліотека пройшла довгий шлях становлення, розвитку, модернізації. Наразі бібліотека – один з найбільших підрозділів університету. Бібліотека – серце університету. Це мережа пунктів обслуговування – 6 відділів та секторів, 2 читальних зала, зал електронних ресурсів, 2 філії у гуртожитках, 18 бібліотечних пунктів на кафедрах. Усі підрозділи займаються фаховою діяльністю: формуванням та науковою обробкою документів, збереженням фондів, бібліотечно-бібліографічним обслуговуванням користувачів, впровадженням інформаційних технологій, комп'ютерним забезпеченням бібліотечних процесів, науково-методичною, науково-інформаційною та довідковою роботою.

Наукова бібліотека мовою цифр і фактів

- ❖ фонд 380 тисяч документів;
- ❖ 6,9 тисяч користувачів за єдиним обліком;
- ❖ 148 тисяч відвідувань щорічно;
- ❖ 610 тисяч виданих документів;
- ❖ щорічно до бібліотеки надходить 5тис. примірників нових видань, 120 найменувань періодичних видань;
- ❖ проводиться 200 просвітницьких, інформаційних заходів;
- ❖ НБ – Головна бібліотека методичного об'єднання сільськогосподарських бібліотек Запорізької області;

- ❖ локальна комп'ютерна мережа бібліотеки складається з 23 комп'ютерів;
- ❖ площа бібліотеки – 1655 м²;
- ❖ загальна кількість читацьких місць – 180;
- ❖ програмне забезпечення - АБІС «ІРБІС-64»;
- ❖ штат бібліотечних працівників - 26 фахівців (22 ст.)

До послуг користувачів:

- ❖ відділи та сектори:
 - обслуговування користувачів;
 - науково-бібліографічний;
 - інформаційних технологій та комп'ютерного забезпечення;
 - комплектування та наукової обробки документів;
 - науково-інформаційних ресурсів;
 - науково-методичної роботи;
- ❖ читальні зали:
 - великий читальний зал;
 - зал науково-технічної інформації;
- ❖ Зал електронних ресурсів;
- ❖ Власний сайт НБ: www.lib-tsaa.in.ua;
- ❖ Електронний каталог НБ;
- ❖ Електронна бібліотека – 18 тисяч документів;
- ❖ Міжбібліотечний абонемент

Пріоритетні напрямки діяльності бібліотеки викладено у *«Концепції розвитку бібліотеки ТДАТУ на 2009-2013 рр.»* та *«Плані розвитку Таврійського ДАТУ на 2011-2015 роки»*, де визначені основні завдання наукової бібліотеки. Насамперед, це бібліотечно-інформаційне забезпечення навчального, освітнього і виховного процесів, інформаційно-бібліографічний супровід наукових досліджень за профілем університету.

Наукова бібліотека щорічно проводить більш ніж 200 культурно-просвітницьких заходів. Тематичні бесіди, музично-літературні вечори і зустрічі, книжкові виставки і перегляди, *«Місячник першокурсника»*, *«Тиждень бібліотеки»* – це основні заходи, які проводять співробітники бібліотеки для студентської молоді.

Також проводяться інформаційно-ділові заходи, такі як «Тиждень факультету», «День кафедри», «День аспіранта», «День молодого науковця». Бібліотека працює в тісному контакті з деканатами, кафедрами, іншими підрозділами університету, проводячи спільні інформаційні та просвітницькі заходи.

Сьогодні інформаційні ресурси бібліотеки представлені в двох видах: традиційному (друкованому) і електронному. Фонд друкованих видань і неопублікованих документів складає майже 400 тис. примірників. Бібліотека отримує більше 120 назв періодики, 80 відсотків якої складають фахові видання. Важливим напрямом роботи є збільшення інформаційного ресурсу

книгозбірні. Він реалізується, насамперед, шляхом формування фонду друкованих та електронних джерел інформації. Щороку фонд поповнюється 3-5 тис. примірників книг та електронним ресурсом. Важливим джерелом поповнення фонду книгозбірні є подарунки від читачів.

У бібліотеці багато років діє акція «Подаруй бібліотеці книгу». За останні роки подаровано більше 4 тис. книг. Серед активних меценатів – викладачі, студенти, бібліотекарі університету.

Початок нової сторінки історичного буття книгозбірні пов'язаний з впровадженням інформаційних технологій та автоматизації бібліотечних процесів. Новітні інформаційні технології дозволяють перетворити бібліотеку із книгозбірні на потужний інформаційний центр. Комп'ютеризація – один з головних напрямків сучасної діяльності бібліотеки. З появою комп'ютера, бібліотека перейшла на якісно новий рівень інформаційного забезпечення користувачів.

Сьогодні локальна мережа НБ налічує: ПК – 22, ноутбук – 1.

Зал електронних ресурсів має 10 ПК для користувачів, зону WI-FI.

Розмножувальна техніка - МФУ - 4, принтер - 1.

На базі програми «ІРБІС – 64» науковою бібліотекою створено:

- Електронний каталог
- Електронну бібліотеку
- Медіатеку.

Сучасний Електронний каталог наукової бібліотеки – основа подальшого розвитку інформаційних технологій, робота з яким постійно розвивається та удосконалюється. На сьогодні до складу ЕК входять 7 Баз даних, загальна кількість записів яких – 45 тисяч.

Електронний каталог розподілено на БД

- БД TSATU (фонд бібліотеки) – книги, статті
- БД PPS (публікації проф.- викладацького складу)
- БД RB (рідкісні і цінні видання)
- БД STORY (історія ТДАТУ)

- БД *LibWORLD* (світ бібліотеки)
- БД *SWO* (сучасна вища освіта)

У 2012 році методичною радою наукової бібліотеки прийнято «Концепцію створення і розвитку електронної бібліотеки ТДАТУ».

Концепція відображає основні концептуальні засади наукової, науково-інформаційної, науково-методичної роботи бібліотеки, обґрунтовано основні засади та напрямки розвитку електронної бібліотеки, визначено політику формування та представлення електронної бібліотеки, профілю її комплектування, вирішення технологічних проблем.

Сьогодні кількість повнотекстових електронних документів якої більш ніж 18 тис. документів.

Електронна бібліотека (повнотекстові БД):

- ***TSATUFT*** - підручники, навчальні посібники
- ***PPSFT*** - публікації професорсько- викладацького складу
- ***STORYFT*** – історія та сьогодення ТДАТУ
- ***LECTFT*** – лекції викладачів ТДАТУ
- ***DRMFT*** - дисертації, автореферати, монографії
- ***UMKFT*** - навчально-методичні матеріали
- ***EPBFT*** - енциклопедії, довідники

Моніторинг книгозабезпечення дисциплін, що ведеться бібліотекою, дав можливість забезпечити літературою переважну більшість навчальних дисциплін. З 2011 р. картотека книгозабезпеченості навчальних дисциплін ведеться в електронному режимі. Останнім часом, до картотеки книгозабезпечення крім друкованих видань, включаються видання в електронному виді.

Історія і розвиток нашого навчального закладу завжди в центрі уваги бібліотеки. Усі публікації про діяльність університету знаходять відображаються в систематизованій картотечі «Таврійський державний агротехнологічний університет». На основі цих публікацій створено 2 бібліодайджеста «ТДАТУ: історія і сьогодення», на основі якого створюється електронний варіант повнотекстової БД «STORI TDATU».

Бібліотека проводить велику науково-бібліографічну діяльність. Наукова робота бібліотеки спрямовується на вивчення історії університету та бібліотеки. З початку свого існування вона збирає і описує публікації професорсько-викладацького складу університету. За часи існування бібліотеки підготовлено і видано 7 випусків науково- бібліографічного покажчика «Публікації викладачів Таврійського ДАТУ», який охоплює період з 1932 по 2010 роки.

У 2006 році було започатковано біобібліографічну серію «Провідні викладачі Таврійського ДАТУ».

З 2006 року створюється електронна база даних «Публікації професорсько-викладацького складу», яка налічує понад 4000 записів. У 2010 році розпочато створення електронної повнотекстової БД публікацій викладачів.

Крім цього, наукова бібліотека продовжує науково-дослідну та науково-аналітичну роботу в слідуючих напрямках:

- ❖ Пошукова робота по виявленню, опису рідкісної і цінної літератури;
- ❖ Збір, вивчення історії бібліотеки;
- ❖ Створення власного інформаційного продукту;
- ❖ Аналітико-синтетична обробка документів;
- ❖ Вивчення біографій вчених, викладачів університету;
- ❖ Видавнича робота: підготовка науково-допоміжних бібліографічних покажчиків, збірок матеріалів;
- ❖ Аналітичний огляд звітів бібліотек коледжів;
- ❖ Проведення семінарів для бібліотекарів;
- ❖ Розробка інноваційних програм роботи НБ.

Сприяючи навчальній та науково-дослідній роботі, бібліотека проводить інформаційне супроводження науково-дослідних робіт науковців університету; видає інформаційні, бібліографічні та біобібліографічні посібники; сприяє підвищенню інформаційної культури споживачів інформації різних категорій.

Бібліотека тісно співпрацює із засобами масової інформації, зокрема – університетською газетою «Агротаврія», інформуємо читачів про нові надходження, цікаві справи, привертаючи увагу громадськості до бібліотечних справ.

Майбуття. Що день прийдешній нам готує?

Цього разу зміни обумовлені не появою нових концепцій, а зміною інформаційних технологій, що є цілком серйозним приводом переглянути наші погляди на бібліотеки майбутнього.

Майкл Бакленд, американський професор

Ми ясно бачимо своє майбутнє. Ми крокуємо в ногу з часом. Ми розуміємо, що ера новітніх інформаційних технологій і комп'ютерів змінила сутність роботи бібліотек. Разом з традиційною книгою читач користується електронними виданнями. Електронний каталог, Електронна бібліотека,

Медіатека, власний веб-сайт бібліотеки і багато того, що створено бібліотекарями наукової бібліотеки, - ми будемо удосконалювати і розвивати.

На меті створення інституційного репозитарію – електронного архіву наукових публікацій вчених університету.

Серед майбутніх планів наукової бібліотеки – підсилення її меморіальної функції. Серед основних завдань якої – збір, збереження і надання доступу до надбань вчених університету. Ще однією складовою меморіальної функції являється зібрання різних колекцій бібліотеки, у тому числі колекції рідкісних і цінних видань. Дуже б хотілось на базі таких колекцій створити Музей книги.

Ми пам'ятаємо і про велику просвітницьку місію бібліотеки.

Ми працюємо з молоддю і завжди будемо через художнє слово, музику і живопис, через постійне спілкування з літературою підвищувати загальну культуру студентської молоді, її моральність і духовність.

Кінцева мета і перспектива бібліотеки - трансформація бібліотеки в культурний і науково-інформаційний центр Таврійського ДАТУ.

Змінюється світ, суспільство, технології. Разом з ними змінюється і бібліотека. Ми завжди в пошуках, завжди готові до нового, всього, що змінить роботу бібліотеки на краще.

Колектив наукової бібліотеки - 2012

Будь-яку справу творять люди, вони є невід'ємною часткою історії бібліотеки. За кожним прожитим роком стоять події та факти, люди, хто втілював ці події в життя.

Велика заслуга в досягненнях книгозбірні належить її співробітникам, які віддано і вірно служать бібліотечній справі. Сьогодні в бібліотеці працюють висококваліфіковані працівники, люди, які відповідають рівню завдань, що стоять перед вищою школою.

Сьогодні обличчя книгозбірні представлено **візитками відділів.**

Наукова бібліотека Таврійського державного агротехнологічного університету

«Без книги немає університету...»

Директор наукової бібліотеки –
Білоцька Ольга Миколаївна
Контактний телефон: 44-03-31
E-mail: Bilotska@gmail.com.

Наукова бібліотека сьогодні:

- ❖ фонд 400 тисяч документів;
- ❖ 6,9 тисяч користувачів за єдиним обліком;
- ❖ 148 тисяч відвідувань щорічно;
- ❖ 610 тисяч виданих документів;
- ❖ 200 просвітницьких, інформаційних заходів;
- ❖ НБ – Головна бібліотека методичного об'єднання сільськогосподарських бібліотек Запорізької області.

До послуг користувачів:

- ❖ відділи та сектори:
 - обслуговування користувачів;
 - науково-бібліографічний;
 - інформаційних технологій та комп'ютерного забезпечення;
 - комплектування та наукової обробки документів;
 - науково-інформаційних ресурсів;
 - науково-методичної роботи;
- ❖ читальні зали:
 - великий читальний зал;
 - зал науково-технічної інформації
- ❖ Зал електронних ресурсів;
- ❖ Власний сайт НБ: www.lib-tsaa.in.ua;
- ❖ Електронний каталог НБ;
- ❖ Електронна бібліотека – 18 тисяч документів;
- ❖ Міжбібліотечний абонемент.

Відділ науково-бібліографічної роботи

Максимум інформації для вас!

Завідуюча відділом
Семенюк Наталя Михайлівна
Телефон: 44-03-31, 2- 73
E-mail: toask2012@mail.ru

Відділ забезпечує інформаційно-бібліографічне обслуговування усіх категорій користувачів відповідно напрямкам учбової, наукової та виховної роботи університету.

Основні функції відділу

- ✓ Довідково-бібліографічне та інформаційне обслуговування користувачів на основі електронних ресурсів і традиційного довідково-бібліографічного апарату та фонду відділу;
- ✓ Створення БД «Праці вчених ТДАТУ»; «Історія та сьогодення ТДАТУ», «Сучасна спеціальна освіта», повнотекстові БД «PPSFT», «STORYFT»;
- ✓ Створення науково-бібліографічних покажчиків;
- ✓ Проведення «Дня кафедри», «Дня молодого науковця» та інших заходів;
- ✓ Сприяння підвищенню інформаційної культури та інформаційної компетентності користувачів бібліотеки;
- ✓ Інформаційно-бібліографічне супроводження НДР;
- ✓ Класифікація наукових статей співробітників та студентів ТДАТУ по УДК;
- ✓ Надання консультацій з методики складання бібліографічних списків до наукових праць, дисертацій, дипломів, курсових та інших робіт;
- ✓ Створення віртуальних виставок і забезпечення інформаційного поповнення сайту бібліотеки

Поназова Г. Д. –
бібліограф 1 категорії

Вовченко С. В. –
бібліограф 1 категорії

Сектор науково - інформаційних ресурсів

*«Наукова робота неможлива без обміну
ідеями, і без добре поставленої інформації»
А.В. Фокін*

Завідувач сектором -
Мартинів Володимир Іванович
телефон: 44-03-31, 2-34
E-mail: erema51@rambler.ru

*Сектор забезпечує інформаційне обслуговування
усіх категорій користувачів відповідно напрямкам
учбової та наукової роботи університету*

Основні функції сектору

- ❖ інформаційне забезпечення фахівців ТДАТУ науково-технічними документами для виконання НДР, підготовки наукових публікацій, навчальних посібників, дисертацій та дипломних робіт, інформаційного супроводу навчального процесу;
- ❖ формування електронних інформаційних ресурсів за профілем ТДАТУ;
- ❖ комплексне обслуговування кафедр за індивідуальними запитам;
- ❖ проведення Днів інформації;
- ❖ формування пакету документів по запиту користувачів;
- ❖ участь в проведенні патентних пошуків;
- ❖ класифікація заявок на патенти співробітників та аспірантів ТДАТУ по МПК;
- ❖ обслуговування в режимі виборчого поширення інформації;
- ❖ підготовка науково-допоміжних показників і списків літератури;
- ❖ формування інформаційної культури користувачів.

Відділ формування та наукової обробки документів

Каталог – нагадування про те, що забудеш
Рамон Гомес де ла Сарна

Завідуюча відділом –
Прусенко Ольга Миколаївна
Телефон – 44-03-31, 3-28
E-mail – PrusenkoTSATU@mail.ru

Основні напрями роботи та послуги відділу:

- забезпечення комплектування фонду наукової бібліотеки відповідно профілю ВНЗ, навчальним планам та інформаційним потребам користувачів;
- проведення обліку документів;
- проведення наукової обробки документів: каталогізація фонду;
- організація та ведення традиційного довідково-пошукового апарату;
- створення та редагування електронного каталогу документів;
- забезпечення збереження фонду бібліотеки;
- вивчення стану фонду та його використання;
- розподіл нових надходжень документів між структурними підрозділами бібліотеки;
- робота з бібліотечними пунктами, методичними кабінетами та філіями;
- організація обмінного та рідкісного фонду бібліотеки та робота з ним;
- послуги МБА;
- організація роботи з періодичними виданнями.

Бібліотекарі –
Маргарит Наталія Іванівна
Сітько Ірина Борисівна

Головний бібліотекар –
Колюх Оксана Юріївна

ВІДДІЛ ОБСЛУГОВУВАННЯ КОРИСТУВАЧІВ

*« Велика користь буває людині од учення книжного.
....Се ж джерела мудрості, бо є в книгах незмірна глибина»
Літопис Руський (1037 рік)*

Завідувач відділом –

Голодова Світлана Олександрівна

Телефон - 44-03-31, 2-38

E-mail: GolodovaTSATU@mail.ru

Структура відділу:

- Абонемент навчальної та наукової літератури
- Абонемент художньої літератури
- Читальний зал
- Бібліотеки гуртожитків університету

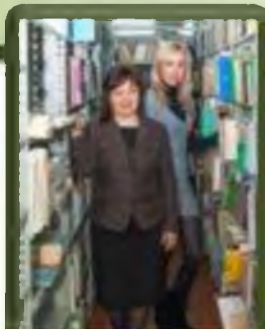
Бібліограф I категорії –
Коротун І. М.

Бібліотекар I категорії –
Петрова Л. О.

Провідний бібліотекар –
Байбєрова Л. І.
Короткова А. С.
Бібліотекар I категорії –
Шульга Н. В.

Провідний бібліотекар –
Орлова С. І.
Бібліотекар I категорії –
Ласигіна Т. О.

Провідний бібліотекар –
Кас'анова Т. О.

Основні послуги відділу:

- відділ здійснює бібліотечно - бібліографічне обслуговування різних категорій користувачів, організує групове обслуговування студентів;
- забезпечує користувачів наукової бібліотеки основними бібліотечними послугами безкоштовно;
- формує фонд відділу відповідно навчальним планам, програмам та тематики наукових досліджень за профілем університету;
- проводить інформаційно-масові та культурно-просвітницькі заходи: літературно-тематичні вечори, презентації, інформаційні години, тематичні бесіди тощо.

Відділ інформаційних технологій та комп'ютерного забезпечення

«...автоматизація бібліотечно – інформаційної діяльності – це прояв не лише сучасного науково – технічного розвитку, а й соціального прогресу»

Я. Л. Шрайберг

Завідувач відділом –

Лук'янова Наталія Миколаївна

Контактний телефон: **44-03-31**

E-mail: **Lukianova_n@bigmir.net**

**З 2006 року в роботу наукової
бібліотеки впроваджується автоматизація
та комп'ютеризація бібліотечних процесів**

ФУНКЦІЇ ВІДДІЛУ:

- ✓ *створює власні програмні продукти (Електронна бібліотека, медіатека та ін.), для забезпечення навчального та наукового процесу;*
- ✓ *здійснює технічне обслуговування засобів комп'ютерної техніки;*
- ✓ *забезпечує накопичення, зберігання баз даних та інформаційних масивів бібліотеки;*
- ✓ *здійснює організацію функціонування АБІС «ІРБІС 64»;*
- ✓ *забезпечує роботу сайту бібліотеки;*
- ✓ *вивчає і впроваджує в роботу інноваційний досвід обслуговування користувачів, сучасні інформаційні технології.*

В структуру відділу входить зал електронних ресурсів

Зал електронних ресурсів

«Без інформації немає руху, без руху немає прискорення...»

Основні послуги

- ✓ доступ до Інтернет – ресурсів;
- ✓ доступ до навчально – методичних комплексів кафедр ТДАТУ (електронні ресурси);
- ✓ багатоаспектний пошук документів в електронному каталозі;
- ✓ вільний доступ до повнотекстових електронних документів (електронна бібліотека);
- ✓ копіювання інформації на власні *Flesh* – носії, CD- диски;
- ✓ консультативна допомога у пошуку необхідної інформації;
- ✓ зона *WI – FI*.

«Недостатньо знати, треба і застосовувати.»

Недостатньо хотіти, треба і робити»

Гете

Сектор науково – методичної роботи

Завідуюча сектором –

Почепня Ольга Вікторівна

Контактний телефон:

44-03-31

e-mail:

PochepniaTSATU@mail.ru

Функції сектору

- **методичне та інформаційне забезпечення діяльності Наукової бібліотеки і бібліотек ЗТО СГБ;**
- **методичний моніторинг діяльності Наукової бібліотеки і бібліотек ЗТО СГБ;**
- **аналітична діяльність для Наукової бібліотеки і бібліотек ЗТО СГБ;**
- **інструктивно-технологічне забезпечення діяльності Наукової бібліотеки;**
- **консультативно-методична допомога бібліотечним фахівцям;**
- **вивчення та впровадження нових інноваційних бібліотечно-інформаційних технологій в практику роботи бібліотеки;**
- **підготовка та видання методичних матеріалів з актуальних проблем діяльності бібліотек**

Ветерани наукової бібліотеки

*Кожна бібліотека, перш за все,
бібліотекарем тримається..*

Дерунов К., учений-бібліограф

Петрова Людмила Олексіївна

Освіта - вища фахова ХДІК (1972 рік),
бібліотечний стаж – 42 р., у НБ – 38 р.

Факти: 1974 – бібліотека МІМСГ;
1974 – бібліотекар;
1975-1980 – бібліограф;
1980 -1985 – зав. відділом довідково-
бібліографічної роботи;
1985-2003 –завідуюча бібліотеки;
2003-2008 – директор бібліотеки;
2008-2010 – зав. відділом обслуговування;
з 2010 – бібліотекар 1 к. відділу
обслуговування.

Маргарінт Наталія Іванівна

Освіта - середня фахова (МУК, 1975 р.),
стаж роботи у НБ -35 років.

Факти: 1977 – бібліотека МІМСГ;
1977 - бібліотекар відділу обслуговування;
1989 - ст. бібліотекар відділу комплекту-
вання;
з 1992- бібліотекар 1 к. відділу
комплектування.

Короткова Антоніна Семенівна

Освіта - вища фахова (ХДІК, 1982 р.),
бібліотечний стаж – 39 р., у НБ – 33 роки

Факти: 1979 – бібліотека МІМСГ,
1979 - бібліотекар відділу обслуговування;
1994 - 2011 –завідуюча відділом збереження
фондів;
з 2011 – провідний бібліотекар.

Прусенко Ольга Миколаївна

Освіта - вища фахова (ХДІК, 1987 р.),
бібліотечний стаж – 40 р., у НБ – 31 рік.

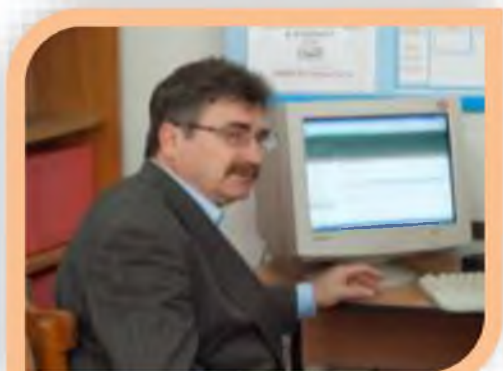
Факти: 1977 – бібліотека МІМСГ;
1977-1984 - бібліотекар відділу обслуговування;
1984 -1987- ст. бібліотекар відділу обслуговування;
1991-1994 – бібліотекар;
з 1994 – завідувача відділом формування і обробки фонду.

Білоцька Ольга Миколаївна

Освіта - вища фахова (ХДІК, 1980 р.),
бібліотечний стаж – 32 роки, у НБ - 28 років.

Факти: 1984 – бібліотека МІМСГ
1984 – бібліограф;
1985-1991 – бібліотекар, ст. бібліотекар читального залу;
1991- 2004 – завідувача відділом ДБР;
2005-2007 – бібліограф 1 к.;
2008 - 2010 – завідувача сектором науково - методичної роботи;
з 2010 – директор наукової бібліотеки.

Мартинов Володимир Іванович

Освіта - вища фахова (Краснодарський інститут культури, 1977 р.) бібліотечний стаж – 35 роки, у НБ - 26 років.

Факти: 1986 – бібліотека МІМСГ;
1986 – бібліограф відділу ДБР;
З 1994 – завідувач сектором НІР (НТІ).

Байбєрова Лариса Іванівна

Освіта - вища фахова (ХДІК, 1994 р.), стаж у НБ - 26 років.

Факти: 1986 – бібліотека МІМСГ;

1986 – бібліотекар відділу обробки фонду;

1992 – бібліотекар відділу обслуговування;

З 1994 – провідний бібліотекар абонементу навчальної і наукової літератури.

Майстри бібліотечної справи

Волшебные Богини книжных стран!

Хранительницы мудрых фолиантов!

Ваш труд священен!

Семенюк Натальє Михайлівна

Освіта - вища фахова (ХДІК, 1990 р.), бібліотечний стаж-28 років, у НБ – 23 роки.

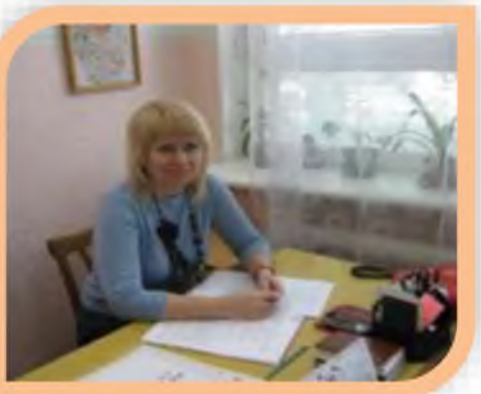
Факти: 1989 – бібліотека МІМСГ;

1989 – бібліотекар відділу обслуговування;

1990 - ст. бібліотекар відділу обслуговування;

1992 – бібліограф;

з 2004 – завідувача відділом ДБР.

Голодова Світлана Олександрівна

Освіта - середня фахова, (МУК, 1985 р.),

бібліотечний стаж -27 років, у НБ – 22 роки.

Факти: 1990 – бібліотека МІМСГ;

1990-2005 рр. – бібліотекар відділу обслуговування;

2005-2010 рр. – головний бібліотекар відділу ФНОД;

з 2010 р. – завідувача відділом обслуговування.

Колюх Оксана Юріївна

Освіта - середня фахова (МУК, 1983 р.),
бібліотечний стаж 30 років, у НБ – 22 роки.

Факти: 1990 – бібліотека МІМСГ;
1990 – бібліотекар;
1991 – 2010 – бібліограф ДБР;
з 2010 – головний бібліотекар відділу
ФНОД.

Вовченко Світлана Володимирівна

Освіта - середня фахова (МУК, 1986 р.),
стаж роботи у НБ – 23 роки.

Факти: 1989 – бібліотека МІМСГ;
1989-1995-бібліотекар відділу обслугову-
вання;
1995-2003 – бібліограф;
з 2003 -бібліограф 1 к. відділу НБР.

Коротун Ірина Миколаївна

Освіта середня фахова (МУК, 1984 р.),
бібліотечний стаж 26 років, у НБ – 22 роки.

Факти: 1990 – бібліотека МІМСГ;
1991-бібліотекар відділу обслуговування
провідний бібліотекар абонементу;
з 2011- бібліограф відділу обслуговування.

Орлова Світлана Іванівна

Освіта середня фахова (МУК, 1988 р.),
бібліотечний стаж -24 років, у НБ – 22 роки.

Факти: 1990 – бібліотека МІМСГ;
1990- 2010-бібліотекар відділу обслуговуван-
ня;
з 2010 – провідний бібліотекар читального за-
лу.

Лук'янова Наталья Миколаївна

Освіта вища фахова (ХДІК, 1996 р.),
бібліотечний стаж – 25 років, у НБ – 3 роки.

Факти: 2009 – наукова бібліотека ТДАТУ;
2009 - 2010 – бібліотекар читального залу;
2010 – в.о. зав. відділом ІТКЗ;
з 2011 – завідувача відділом Інформаційних
технологій і комп'ютерного забезпечення.

Сітько Ірина Борисівна

Освіта середня фахова (МУК, 1983 р.),
бібліотечний стаж- 27 років, у НБ - 2 р.

Факти: 2010 – наукова бібліотека ТДАТУ;
2010 – 2011- бібліотекар 1 к. відділів обслу-
говування, книгозбереження;
з 2012 – бібліотекар 1 к. відділу ФНОД.

Попазова Ганна Дмитрівна

Освіта середня фахова (МУК, 1985 р.),
стаж у НБ - 17 років.

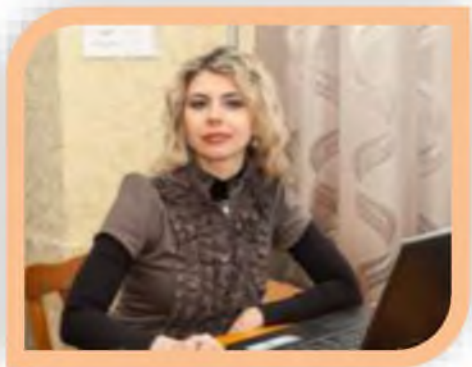
Факти: 1995 – бібліотека ТДАТУ;
1995 - 2007 – бібліотекар читального залу;
з 2007 – бібліограф 1 к. відділу НБР.

Кас'янова Тетяна Олександрівна

Освіта-вища фахова освіта (ХДІК, 1991 р.),
стаж у НБ – 11 років.

Факти: 2001 – бібліотека ТДАТА;
2001 - 2002 – бібліотекар 1 к. відділу обслу-
говування;
з 2003 – провідний бібліотекар абонементу
художньої літератури.

Почепня Ольга Вікторівна

Освіта - середня фахова (МУК, 1993 р.), 3-й курс ТДАТУ; бібліотечний стаж – 9 років, у НБ – 3 роки.

Факти: 2009 – наукова бібліотека ТДАТУ;
2009-2010 – бібліотекар відділу обслуговування;
з 2010 – завідувача сектором науково – методичної роботи.

Цикало Ольга Вікторівна

Освіта - середня фахова (МУК, 1990 р.), стаж у НБ – 14 років.

Факти: 1990 - бібліотека МІМСГ;
1990-1999 – бібліотекар відділу обслуговування;
з 2007 – бібліотекар 1 к. відділу обслуговування.

Мосюр Ольга Вікторівна

Освіта - середня фахова (МУК, 1993 р.), стаж у НБ - 19 років.

Факти: 1993 – бібліотека МІМСГ;
1993-2007 – бібліотекар відділу обслуговування;
з 2008 – бібліотекар 1 к. відділу обслуговування.

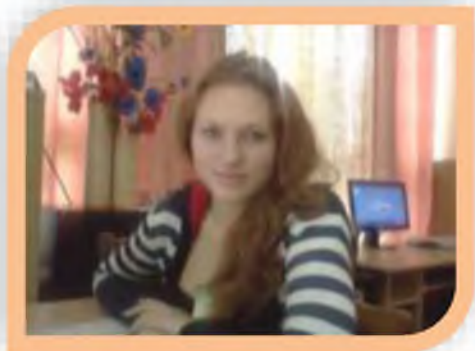
Перспективна молодь

Андрєєва Ганна Юрїївна

Освіта - середня фахова (МУК, 2003 р.), стаж у НБ – 4 р.

Факти: 2008 – Бібліотека ТДАТУ;
2008-2010 – бібліотекар відділу обслуговування;
з 2011 р. – бібліотекар 2 к. відділу ІТКЗ.

Журавська Аліна Геннадіївна

Освіта середня фахова (МУК, 2011 р.), 3-й курс ХДАК; стаж у НБ – 1 рік.

Факти: 2011 – наукова бібліотека ТДАТУ;
з 2011 – бібліотекар відділу ІТКЗ.

Ласигіна Тетяна Олександрівна

Освіта - середня фахова (МУК, 2003 р.), 3-й курс ТДАТУ; стаж у НБ – 9 р.

Факти: 2003 – бібліотека ТДАТА;
2003 - 2011 бібліотекар абонементу навчальної літератури;
з 2012 – бібліотекар 1 к. читального зала.

Шульга Наталья Василівна

Освіта - середня фахова (МУК, 2002 р.), стаж у НБ – 10 років.

Факти: 2002 – бібліотека ТДАТА;
з 2002 – бібліотекар абонементу навчально-наукової літератури.

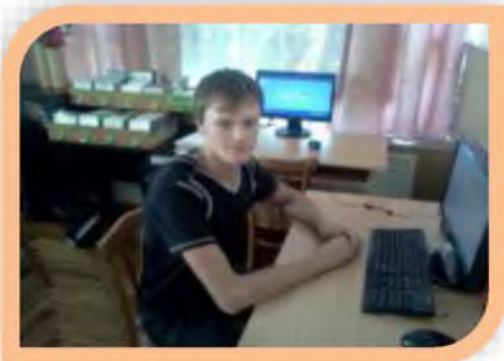

Пилипенко Ольга Леонідівна

Освіта - середня фахова (МУК, 2003 р.), 2-й курс ХДАК.

Бібліотечний стаж – 4 р., у НБ – 1 рік.

Факти: 2011 – наукова бібліотека ТДАТУ;
з 2011 – бібліотекар відділу обслуговування.

Гапоненко Артем Сергійович

Освіта - вища технічна (ЗІГМУ, 2012р.).

Факти: 2012 – наукова бібліотека ТДАТУ;
з 2012 – інженер відділу ІТКЗ.

Сирцова Ольга Іванівна

Освіта вища (ТДАТУ, 2010 р.),

(МУК, 2003 р.);

стаж у НБ – 8 років.

Факти: 2004 – бібліотека ТДАТА;
2004-2010 – бібліотекар читального залу;
2010 – провідний бібліотекар;
з 2011 – бібліотекар 1к. відділу ІТКЗ.

Кулікова Яна Сергіївна

Освіта - середня фахова (МУК, 2004 р.),

стаж у НБ – 8 років.

Факти: 2004 – бібліотека ТДАТА;
2004-2008 - бібліотекар, редактор відділу об-
слуговування;
з 2009 - бібліотекар 1 к. відділу обслуговуван-
ня.

Нашим колегам: вдячні і пам'ятаємо

Історія бібліотеки не тільки в документах, спогадах. Вона – в обличчях, вона – в особистостях. В різні часи керівниками бібліотеки були ентузіасти і професіонали своєї справи:

Керівники бібліотеки 1932 – 1985 рр.

Марецький Сергій Костянтинович	- (1932-1941)
Соловйова Тетяна Максимівна	- (1941-1944)
(зав. бібліотекою в евакуації у Ашхабаді)	
Беркович Х.Ш.	- (1944-1946)
Єрмілов Олексій Ілліч	- (1946-1977)
Носова Таїсія Тихонівна	- (1977-1985);

За час свого існування бібліотека може пишатися не тільки цінними виданнями, а й надзвичайними бібліотекарями. Це були люди з фаховою освітою, висококваліфіковані, компетентні і авторитетні практики, більшість з них пропрацювали в бібліотеці не один десяток років. Професіонали, віддані ентузіасти своїй справі. З вдячністю ми згадуємо своїх колег.

Крем'янська Ріва Григорівна	(1935-1941, 1945-1957)
Соловйова Тетяна Максимівна	(1940-1947)
Туркова Раїса Іванівна	(1949-1978)
Антоненко Фелікса Станиславівна	(1957-1977; 1980-1981)
Бескоровайна Ганна Михайлівна	(1956 – 1973; 1980-1981)
Поволоцька Марія Федорівна	
Мірошніченко Надія Василівна	(1938-1941, 1946-1982)
Міщеракова Надія Іванівна	(1971 -1985)
Герасимова Лідія Анатоліївна	(1969-1975, 1978-1985)
Іщенко Марія Миколаївна	(1977-1988)
Авраменко Віра Іванівна	(1968-1988)
Бондаренко Валентина Петрівна	(1956 -1990)
Крест'янова Ада Іванівна	(1971-1991)
Макєрова Валентина Василівна	(1966-1979, 1987-1991)
Оганісян Вікторія Павлівна	(1977-1984, 1987-1993)
Скороход Євгенія Миколаївна	(1978 – 1994)
Оксамитна Ганна Петрівна	(1972- 2000)
Попова Наталя Петрівна	(1983 – 2004)
Новах Раїса Миколаївна	(1979 – 2000)
Мартінова Валентина Петрівна	(1988 – 2005)
Медведева Раїса Тимофіївна	(1974-1980, 1987- 2007)

Нечаєва Тамара Олексіївна	(1984 – 2010)
Чигрина Наталя Вікторівна	(1980-1984,1994-2010)
Верещагіна Валентина Антонівна	(1974 – 2012)
Мирна Наталя Леонідівна	(1993 -2012)
Фролова Людмила Миколаївна	(1994-2012)

Історичний нарис з історії бібліотеки не закінчено.

Життя триває.

ФОТОЛІТОПИС. Миттєвості буття.

Мы понимаем сердцем и душой,
Что юбилей не просто цифры, даты.
За ними люди, мысли, труд большой
И точка отправная, что когда-то
Дала толчок и вывела вперед
На путь исканий, творчества, открытий

1940 – 1950-ті роки

1960-mi poqu

Нова бібліотека – нові горизонти
1977 рік

1970 - 1980-ми року

*Літературно-музичний
клуб «Ліра»*

1990-ті роки

2000-ні роки

Наші ветерани

Сьогодні

**Бібліотека – це той храм,
де завжди народжується і зберігається духовність!**

Список використаних джерел

1. Дидур В. А. Ретроспектива науки в інституте / В. А. Дидур // Студенческий весник. – 1992. – 10 авг.- С. 3.
2. [Звіти про роботу наукової бібліотеки ТДАТУ за 2008-2011 роки / ТДАТУ ; наукова бібліотека. – Мелітополь.]
3. Мелитопольский институт механизации сельского хозяйства. – Запорожье, 1978. – 15 с. : ил.
4. Мелитопольский ордена Трудового Красного Знамени институт механизации сельского хозяйства (к 50-летию основания) / И. С. Серый, А. Л. Дорофеев, И. Г. Резчик, Л. Н. Волков, А. П. Шуткин. – [Б.м.], 1982. – 58 с. : ил.
5. Мелітопольський інститут механізації сільського господарства = Мелитопольский институт механизации сельского хозяйства = Melitopol institute for agricultural mechanization : рекл. видання . – К.: Час, 1992. – 40 с.: іл.
6. Михайлов Б. Мелитополь : природа, археология, история. – Изд. 3-е, испр. – Запорожье : Дикое Поле, 2006. – 280 с. : ил.
7. [Отчеты о работе библиотеки МИМСХ за 1977-1985 годы / МИМСХ ; библиотека. – Мелитополь]
8. Приказы по Мелитопольскому институту инженеров-механиков с.х. им. ОГПУ за период 1943-1947 гг. // Архів ТДАТУ, накази 1943-1947 рр., л. : 19, 124, 12, 167, 100, 78, 59, 43, 22, 86, 78, 48, 74, 38.
9. Справка о работе Мелитопольского ордена Трудового Красного Знамени института механизации сельского хозяйства за период с 1932 по 1982 год / МИМСХ ; сост. И. С. Серый, С. И. Слепп. – Мелитополь, [б. и.], 1982. – 27 с., табл.
10. Старейший вуз Украины : [к 60-летию основания МИМСХа] // Студенческий весник. – 1992. - 14 сент. – С. 1.
11. Таврійський державний агротехнологічний університет - 75 років : [рекл. видання]. – [Б. м], 2007. – 40 с. : іл.
12. Шуткин А. Истоки : [к 60-летию основания МИМСХа] / А. Шуткин // Студенческий весник. – 1991. - 30 сент. – С. 4.
13. Шуткин А. Истоки : [к 60-летию основания МИМСХа] / А. Шуткин // Студенческий весник. – 1991. - 25 окт. – С. 3-4.

